

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
Z JĘZYKA POLSKIEGO
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 9 IM. JANA PAWŁA II W EŁKU

I Podstawa prawna

Przedmiotowy system oceniania został opracowany zgodnie z:

- Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2017 r. (z późniejszymi zmianami z 25 sierpnia 2017 r.) w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. 2017 poz. 1534).
- Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
- Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia (z późn. zm. z 28 sierpnia 2017 r.) w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym
- Podstawą programową: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. (Dz.U. z 2017 r., poz. 356).
- Statutem Szkoły Podstawowej nr 9 im. Jana Pawła II w Ełku oraz Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania.

Programem nauczania: *Marlena Derlukiewicz, Nowe słowa na start! Program nauczania ogólnego języka polskiego w klasach IV – VIII szkoły podstawowej, wyd. Nowa Era, 2017.*

II Ogólne zasady oceniania na lekcjach języka polskiego

1. W trakcie procesu nauczania nauczyciel ocenia poziom wiedzy i umiejętności ucznia, określa jego postępy w opanowaniu wymagań edukacyjnych przewidzianych w podstawie programowej i wybranym przez członków zespołu przedmiotowego programie nauczania.
2. Szczegółowe warunki i zasady oceniania semestralnego i końcoworocznego oraz poprawiania ocen reguluje Wewnątrzszkolny System Oceniania zawarty w Statucie Szkoły Podstawowej nr 9 im. Jana Pawła II w Ełku.
3. Uczeń z przyczyn usprawiedliwionych ma prawo być dwukrotnie w ciągu semestru nieprzygotowany (brak pracy domowej, zeszytu, ćwiczeń, potrzebnych materiałów i pomocy, nieprzygotowanie do odpowiedzi) do lekcji bez względu na powód.
4. Swoje nieprzygotowanie uczeń zgłasza przed każdą lekcją. Nauczyciel wpisuje wtedy do dziennika skrót „np” lub znak „-”.
5. Częste braki zadań domowych i zeszytu przedmiotowego mają wpływ na ocenę z semestralną i końcoworoczną.
6. Uczeń powinien każde nieprzygotowanie zgłosić przed lekcją.
7. Nieprzygotowanie nie dotyczy zapowiedzianych prac klasowych i sprawdzianów. Usprawiedliwieniu nie podlegają też: brak wypracowania, nieprzeczytanie lektury, nieprzygotowanie recytacji wiersza, ponieważ są to prace długoterminowe.
8. Za niewłaściwą pracę na lekcji i za niewłaściwą pracę w zespole, uczeń otrzymuje minus (-).

9. Ocena jest informacją dla ucznia, jego rodziców i nauczyciela w jakim stopniu uczeń opanował dany dział kształcenia.
10. Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną wszystkich ocen, jej podstawą są wyniki sprawdzianów i prac wykonywanych w klasie, odzwierciedla jednak pracę ucznia, wiedzę, umiejętności, aktywność i systematyczność.
11. Ocena roczna obejmuje osiągnięcia ucznia w I i II semestrze.
12. Do ocen cząstkowych można dopisywać znak „+” lub „-”. Ocena roczna powinna być zapisana w dzienniku pełną nazwą, bez dodatkowych znaków.
13. O postępach w nauce uczeń i jego rodzice powiadamiani są w formie oceny – stopnia, oceny opisowej, oceny ustnej.
14. Uczeń ma prawo poprawić każdą ocenę niedostateczną. Poprawa nie dotyczy jednak ocen z kartkówki ze znajomości lektur.
15. Poprawa ocen powinna nastąpić w ciągu 2 tygodni na warunkach ustalonych z nauczycielem. Oceny z popraw też są wpisywane do dziennika.
16. Uczniom posiadającym odpowiednie orzeczenia z poradni pedagogiczno-psychologicznej obniżane są wymagania edukacyjne zgodnie z zaleceniami tej poradni.
17. Nauczyciel zobowiązany jest pomóc uczniowi wywiązać się ze wszystkich obowiązków i spełnić wymagania konieczne do uzyskania pozytywnych ocen. W przypadku niezadowolających wyników nauczania nauczyciel będzie współdziałał z rodzicami ucznia w celu ich poprawy (kontakty telefoniczne, osobiste i pozostawanie z uczniem po lekcjach w celu wyrównania braków).

III Kryteria oceniania i pracy dzieci z dysfunkcjami

1. Na lekcjach języka polskiego indywidualizowana jest praca z uczniem. O formie indywidualizacji decyduje nauczyciel.
2. Nauczyciel jest zobowiązany, na podstawie pisemnej opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej i specjalistycznej dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się.
3. Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w nauce, mający opinie lub orzeczenia PPP:
 - a) realizują podstawę programową w takim samym zakresie jak pozostali uczniowie.
 - b) mają wydłużony czas na napisanie i oddanie pracy.
4. O ocenie za pracę pisemną ucznia z dysleksją i dysortografią w większości decyduje treść i zawartość merytoryczna, błędy ortograficzne i interpunkcyjne, traktowane łagodniej.
5. W trakcie pisania pracy uczeń z dysleksją ma prawo korzystać na lekcji ze słownika ortograficznego.
6. U uczniów z dysleksją w dyktandach zwiększa się ilość dopuszczalnych błędów.
7. U uczniów dyslektycznych na lekcji nie jest sprawdzana technika głośnego czytania tekstów nowych.
8. Niska grafika pisma ucznia z dysgrafią nie wpływa na ocenę pracy. Jeżeli zdarzy się, że praca ucznia jest nieczytelna, nauczyciel ocenia ją po odczytaniu jej przez autora.

9. Dopuszcza się wykonywanie prac domowych na komputerze przez uczniów z dysgrafią.

Uczniowie o osłabionej pamięci słuchowej mają możliwość wydłużenia terminu pamięciowego opanowania wiersza lub fragmentu prozy (wg uznania nauczyciela).

10. Dla osób z orzeczeniem stosuje się następującą skalę procentową:

90 - 100%	=>	celujący (6)
71 - 89%	=>	bardzo dobry (5)
55 - 70%	=>	dobry (4)
40 - 54%	=>	dostateczny (3)
20 - 39%	=>	dopuszczający (2)
19% i mniej	=>	niedostateczny (1)

11. Największe znaczenie dla oceny końcowej ucznia z przedmiotu mają: wysiłek ucznia, jego starania i motywacja oraz stopień zainteresowania przedmiotem, obowiązkowość i poziom wypowiedzi ustnych.

12. Mimo specyficznych trudności w uczeniu się, uczniowie nie są zwolnieni z systematycznej pracy na lekcjach i w domu.

IV Obszary aktywności ucznia podlegające ocenie. Metody i narzędzia oceniania.

Zgodnie podstawą programową kompetencje polonistyczne obejmują następujące kategorie (obszary):

- kształcenie literackie i kulturowe
- kształcenie językowe
- tworzenie wypowiedzi
- samokształcenie

1. Przedmiotem oceny z języka polskiego są:

- wiadomości i umiejętności zdobywane przez ucznia w procesie nauczania,
- rozumienie i umiejętność interpretacji faktów,
- poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna wypowiedzi,
- poprawność formułowania wypowiedzi ustnej,
- znajomość lektur szkolnych,
- przygotowanie do lekcji,
- aktywność ucznia na lekcjach i w pracy pozalekcyjnej,
- prezentowana przez ucznia postawa.

2. Na ocenę semestralną z języka polskiego składają się oceny różnych form aktywności ucznia:

- przynajmniej 2 oceny z prac klasowych stylistycznych,
- przynajmniej 2 oceny ze sprawdzianów gramatycznych,
- przynajmniej 4 oceny z prac domowych (stylistycznych, z nauki o języku, wiedzy o literaturze, analizy tekstów literackich),
- przynajmniej 2 oceny z dyktand.

Oceniane są również:

- sprawdziany diagnozujące,
- sprawdziany próbne (w klasach VII i VIII),
- kartkówki – ilość nieograniczona (dotyczy trzech ostatnich lekcji),
- odpowiedzi ustne – na bieżąco,

- ćwiczenia i zadania wykonywane w klasie (indywidualnie i w grupie),
 - aktywność na lekcji i samoocena dokonywana przez uczniów,
 - zadania praktyczne – proces działania lub jego produkt (np. grę aktorską, prezentację, słuchowisko).
 - wygłaszanie tekstów z pamięci,
 - zeszyt przedmiotowy,
 - przygotowanie do lekcji,
 - dodatkowe prace dla chętnych,
 - udział w konkursach i olimpiadach.
3. Narzędziami kontroli wiedzy i umiejętności zdobytych przez uczniów w procesie nauczania są:
- sprawdziany, prace klasowe,
 - kartkówki,
 - prace domowe,
 - odpowiedzi ustne,
 - czytanie,
 - recytacja,
 - kontrola zeszytu przedmiotowego.
4. **a) Sprawdziany (Prace klasowe)** są zapowiadane co najmniej tydzień wcześniej. Uczeń zobowiązany jest zaliczyć wszystkie przewidziane w danym semestrze sprawdziany. Przy nieobecności usprawiedliwionej ucznia, termin zaliczenia materiału uczeń uzgadnia z nauczycielem. W przypadku nieobecności nieusprawiedliwionej uczeń powinien pisać sprawdzian na następnej lekcji. Jeżeli uczeń z nieuzasadnionych przyczyn odmawia napisania sprawdzianu, otrzymuje ocenę niedostateczną.
- b)** Informacje o terminach sprawdzianów uczeń powinien zapisać w zeszycie przedmiotowym.
- c)** Rodzice są zobowiązani do podpisywania sprawdzianów, kartkówek i dyktand.
- d)** Uczeń zobowiązany jest do poprawy każdej pracy klasowej, kartkówki i dyktanda.
- e)** Wszystkie sprawdziany przechowywane są w szkole do wglądu dla ucznia i jego rodziców. Jeżeli uczeń nie dostarczy poprawionej pracy w terminie wyznaczonym przez nauczyciela, otrzymuje ocenę niedostateczną, a za brak podpisu uwagę wpisywaną do zeszytu uwag.
- f)** z każdego sprawdzianu przeprowadza się analizę ilościową i jakościową.
5. **Kartkówki** to zapowiedziane lub niezapowiedziane sprawdziany 15-minutowe, obejmujące wiedzę i umiejętności z zakresu dwóch ostatnich lekcji. Po sprawdzeniu i wystawieniu oceny kartkówka jest wklejana przez ucznia do zeszytu i podpisana przez jego rodziców.
6. **Prace domowe** są kontrolowane na bieżąco. Oceniając je nauczyciel bierze pod uwagę poprawność merytoryczną i językową pracy. Zadania domowe mogą być krótkie lub długoterminowe. Spisywanie (od kolegów, internetu, ściągniętych itp.) tych prac jest równoznaczne z otrzymaniem oceny niedostatecznej.
7. Oceniając twórcze prace pisemne (**wypracowania**) nauczyciel sprawdza umiejętności uczniów w redagowaniu różnych form wypowiedzi. Ocenie podlega zrozumienie tematu, znajomość opisywanych zagadnień, sposób prezentacji, znajomość danej formy wypowiedzi, poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna, bogactwo słownictwa, konstrukcja pracy i jej forma graficzna.

Za pracę niesamodzielną (np. spisaną z internetu) uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

8. Nauczyciel ma prawo pytać z 3 ostatnich lekcji lub na lekcji powtórzeniowej z całego działu. Przy ocenie wypowiedzi ustnej bierze się pod uwagę znajomość zagadnień, samodzielność wypowiedzi, kulturę języka, precyzję, jasność, oryginalność ujęcia tematu.
9. W ciągu semestru uczeń jest przynajmniej raz oceniany z **recytacji** utworu poetyckiego lub prozy. Oceniając recytację nauczyciel bierze pod uwagę zgodność z tekstem, płynność (bez zająknięć, poprawek, czekania na odpowiedź), odpowiednią interpretację utworu, intonację, dostosowanie tempa mówienia do treści oraz nastroju utworu.
10. Uczeń może być oceniony za pracę na lekcji (wypowiedź, wnioskowanie, argumentowanie, przygotowanie dodatkowych informacji na lekcję i umiejętne ich wykorzystanie w podczas zajęć, efektywną pracę w zespole, systematyczność, wykonywanie mniejszych dodatkowych prac. itp.).
11. **Zeszyt przedmiotowy** ocenia się przynajmniej raz w półroczu.

V Kryteria oceniania

1. Kryteria oceny poszczególnych form aktywności ucznia:

A. Sprawdziany

Ocenę ze sprawdzianów ustala się według skali procentowej:

- 99 – 100% => celujący (6)
- 91 – 98% => bardzo dobry (5)
- 71 – 90% => dobry (4)
- 51 – 70% => dostateczny (3)
- 31 – 50% => dopuszczający (2)
- 30% i mniej => niedostateczny (1)

B. Dyktanda

1. Przy ocenianiu poprawności ortograficznej dyktanda stosuje się zasadę:
 - bezbłędnie => celujący
 - 1 błąd => bardzo dobry
 - 2 błędy => dobry
 - 3 – 4 błędy => dostateczny
 - 5 błędów => dopuszczający
 - 6 i więcej błędów => niedostateczny
2. Błędem ortograficznym obniżającym ocenę jest niepoprawna pisownia wyrazów ze znanymi dla ucznia zasadami.
3. Pomyłka to na przykład przestawianie lub gubienie liter, opuszczanie znaków diakrytycznych (ale tylko wtedy, gdy nie chodzi o zróżnicowanie głosek i wyrazów).
4. 3 błędy interpunkcyjne traktuje się jako 1 błąd ortograficzny, ale tylko wtedy, jeżeli przed dyktandem powtarzano również interpunkcję.
5. **BŁĘDY PODSTAWOWE** (zasadnicze) dotyczą zasad pisowni wyrazów z:
 - u – ó ,
 - ż – rz ,
 - h – ch ,
 - „nie” z poznanymi częściami mowy ,
 - wielkich liter ,
 - pisownia łączna przyimka z rzeczownikiem lub inną częścią mowy deklinującą się.

6. BŁĘDY DRUGIEGO RZĘDU dotyczą pozostałych zasad.

- 3 błędy II rzędu = 1 błąd I rzędu

C. Czytanie

1.

Celujący

Uczeń:

- odpowiednio interpretuje czytany tekst,
- czyta głośno, wyraźnie, płynnie,
- uwzględnia znaki interpunkcyjne,
- ma właściwe tempo czytania,
- wydziela głosowo partie narratora i dialogi.
- odpowiednio intonuje.

Bardzo dobry

Uczeń:

- czyta głośno, wyraźnie, płynnie,
- uwzględnia znaki interpunkcyjne,
- ma właściwe tempo czytania,
- prawidłowo intonuje.

Dobry

Uczeń:

- popełnia drobne usterki w płynności czytania,
- uwzględnia znaki interpunkcyjne,
- ma właściwe tempo czytania.

Dostateczny

Uczeń:

- czyta cicho,
- popełnia błędy w płynności czytania,
- wyrazy nowe są sylabizowane lub literowane.

Dopuszczający

Uczeń:

- popełnia liczne błędy,
- ma zachwiane tempo i rytm czytania,
- często sylabizuje.

Niedostateczny

Uczeń:

- sylabizuje, literuje.
- czyta bardzo wolno,
- popełnia bardzo dużo błędów.

2. Uczeń zobowiązany jest przeczytać samodzielnie lektury wyznaczone przez nauczyciela.

3. Nauczyciel może sprawdzić stopień znajomości i zrozumienia kartkówką „na wejście” – przed rozpoczęciem omawiania książki na lekcjach.

4. Lektury obowiązkowe, które uczniowie muszą przeczytać samodzielnie:

Klasa IV

Jan Brzechwa „Akademia pana Kleksa”
F. H Janusz Christa „Kajko i Kokosz. Szkoła latania”
C.S. Lewis „Opowieści z Narnii” cz.I „Lew, Czarownica i stara szafa”

Klasa V

Ferenc Molnar „Chłopcy z Placu Broni”
Bolesław Prus „Katarynka”
Henryk Sienkiewicz „W pustyni i w puszczy”

Klasa VI

Rafał Kosik „Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych Ludzi”
John Ronald Reuel Tolkien „Hobbit, czyli tam i z powrotem”

Klasa VII

Charles Dickens „Opowieść wigilijna”
Antoine de Saint-Exupery „Mały książę”
Aleksander Fredro „Zemsta” – kwiecień
Adam Mickiewicz „Dziady cz. II”
Henryk Sienkiewicz „Latarnik”
Stefan Żeromski „Syzyfowe prace”

Klasa VIII

Aleksander Kamiński „Kamienie na szaniec”
Adam Mickiewicz „Pan Tadeusz”
Sławomir Mrożek „Artysta”
Henryk Sienkiewicz „Quo vadis”
Juliusz Słowacki „Balladyna”

5. Lektury uzupełniające, do wyboru dwie w każdym roku szkolnym:

Klasy IV – VI

Adam Bahdaj „Kapelusz za 100 tysięcy”
Frances Hodgson Burnett „Tajemniczy ogród” lub inna powieść
Lewis Carroll „Alicja w Krainie Czarów”
Aleksander Dumas „Trzej muszkietierowie”
Olaf Fritsche „Skarb Troi”
Joseph Rudyard Kipling „Księga dżungli”
Janusz Korczak „Król Maciuś Pierwszy”
Marcin Koziół „Skrzynia Władcy Piorunów”
Selma Lagerlöf „Cudowna podróż”
Stanisław Lem „Cyberiada”(fragmenty)
Kornel Makuszyński, wybrana powieść (np. „Szatan z siódmej klasy”)
Andrzej Maleszka „Magiczne drzewo”
Karol May „Winnetou”
Lucy Maud Montgomery „Ania z Zielonego Wzgórza”

Małgorzata Musierowicz, wybrana powieść
Ewa Nowak „Pajęczek na rowerze”
Edmund Niziurski „Sposób na Alcybiadesa”
Sat-Okh „Biały Mustang”
Henryk Sienkiewicz „Janko Muzykant”
Alfred Szklarski, wybrana powieść (np. „Tomek w krainie kangurów”)
Mark Twain „Przygody Tomka Sawyera”
Wybrane pozycje z serii „Nazywam się ...”, (np. Mikołaj Kopernik, Fryderyk Chopin, Maria Curie-Skłodowska, Jan Paweł II i in.)
lub inne utwory literackie i teksty kultury wybrane przez nauczyciela.

Klasy VII – VIII

Miron Białoszewski „Pamiętnik z powstania warszawskiego” (fragmenty)
Agatha Christie, wybrana powieść kryminalna
Arkady Fiedler „Dywizjon 303”
Ernest Hemingway „Stary człowiek i morze”
Barbara Kosmowska „Pozłacana rybka”
Jan Paweł II „Przekroczyć próg nadziei” (fragmenty)
Nancy H. Kleinbaum „Stowarzyszenie Umarłych Poetów”
Henryk Sienkiewicz „Krzyżacy”
Eric-Emmanuel Schmitt „Oskar i pani Róża”
Melchior Wańkowicz „Monte Cassino” (fragmenty)
Karolina Lanckorońska „Wspomnienia wojenne 22 IX 1939–5 IV 1945” (fragmenty)
lub inne utwory literackie i teksty kultury wybrane przez nauczyciela, w tym wiersze poetów współczesnych i reportaże.

D. Prace stylistyczne

1. Oceniając dłuższą wypowiedź pisemną nauczyciel bierze pod uwagę:
 - realizację tematu (zgodność formy z poleceniem, zrozumienie tematu, sposób realizacji, wnikliwość pracy);
 - kompetencje literackie i kulturowe (wykorzystanie znajomości wskazanych lektur);
 - kompozycję (spójność, logika, akapitowanie);
 - styl (odpowiedni do formy);
 - język;
 - ortografię;
 - interpunkcję.
2. Każda praca powinna być opatrzona krótką recenzją wyjaśniającą ocenę, podkreślającą zalety pracy i informującą, które elementy należy poprawić.
3. **Język**
 - a) Oceniane są:
 - poprawne (pod względem znaczeniowym) stosowanie słownictwa, również w związkach frazeologicznych;
 - poprawna odmiana wyrazów, łączenie wyrazów w zdania, zdań pojedynczych w zdania złożone (nie pojawia się powtarzanie tych samych struktur w obrębie zdania); konsekwentne stosowanie formy czasu;

- trafny dobór środków językowych (nie pojawiają się wulgaryzmy, nieuzasadnione kolokwializmy, wielosłowie, wieloznaczność, mieszanie stylów, nieuzasadnione powtarzanie wyrazów, nadużywanie wyrazów obcych).

b) Ilość dopuszczalnych błędów zależy od zasobu języka i długości pracy.

4. Ortografia i interpunkcja

a) Oceniane są zasady, które zostały już wprowadzone i omówione na lekcji w danej klasie.

b) W dłuższej pracy dopuszczalny jest 1 błąd ortograficzny i 5 błędów interpunkcyjnych.

c) U uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce (dyslektyków) za błędy ortograficzne uznaje się:

- łamanie zasad pisowni wyrazów u – ó, ż – rz, h – ch,
- łamanie zasady pisowni wyrazów wielką literą na początku zdania.

Pozostałe błędy zalicza się jako błędy graficzne.

5. Długość pracy

Uczeń powinien napisać pracę o co najmniej określonej, minimalnej liczbie zdań lub słów.

- czwartoklasista – minimum 10 zdań tekstu ciągłego,
- piątoklasista – minimum 10 - 12 zdań tekstu ciągłego,
- szóstoklasista – minimum 15 zdań tekstu ciągłego,
- siódmoklasista – minimum 150 – 180 słów (w zależności od tematu),
- ósmoklasista – minimum 200 słów.

6. Uwagi:

a) Jeżeli uczeń napisał pracę dłuższą niż minimalna liczba zdań, można proporcjonalnie zwiększyć liczbę dopuszczalnych błędów.

b) Liczbę dopuszczalnych błędów można też uzależnić od wieku uczniów (klasy).

c) Uczeń dostaje za całą pracę 0 pkt, jeżeli:

- wypowiedź w całości jest nie na temat,
- w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu,
- praca jest nieczytelna,

d) Jeżeli wypowiedź jest krótsza niż wskazana liczba zdań/ słów oceniana jest tylko realizacja tematu oraz kompetencje literackie i kulturowe.

e) Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym internetowego, lub jest przepisana od innego ucznia, wówczas uczeń dostaje za całość ocenę niedostateczną.

f) W ocenie poprawności językowej nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych w wypowiedziach uczniów, którym przyznano takie dostosowanie warunków przeprowadzenia egzaminu.

g) Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

Ogólne kryteria oceniania prac stylistycznych

OCENA	TEMAT (jego zrozumienie, rozwinięcie, wyczerpanie)	KOMPOZYCJA	POZIOM JĘZYKOWY (fleksja, leksyka, składnia, frazeologia, ortografia, interpunkcja)	ZAPIS
celujący	pełne zrozumienie tematu, oryginalne ujęcie, całkowita zgodność z tematem, wyczerpujące rozwinięcie, samodzielność myślenia, trafny dobór materiału rzeczowego, celna interpretacja	trafny wybór formy, zgodna z nią kompozycja, tok rozumowania przejrzysty, wewnętrzna spójność, wyraźna, logiczna koncepcja, stosowanie akapitów, zachowanie odpowiednich proporcji	styl dojrzały, indywidualny, słownictwo bogate, bogactwo środków językowych i wykorzystanie ich funkcji stylistycznych, wypowiedź żywa, swobodna, jasna i precyzyjna, poprawna fleksja, frazeologia, bezbłędna i różnicowana składnia, poprawna interpunkcja, dopuszczalny błąd w trudnym wyrazie	bez zarzutu, praca czytelna, uzasadnione akapitowanie, wyrównany margines
bardzo dobry	zgodność z tematem, pełne zrozumienie tematu, jego wyczerpujące rozwinięcie, pełny zakres materiału rzeczowego, twórcze spojrzenie na temat, myśli samodzielne, gruntowna znajomość wykorzystanych przykładów, samodzielne wnioskowanie i ocenianie	kompozycja zgodna z formą, tok myślenia przejrzysty, świadome wykorzystywanie formy, logika i sprawność rozumowania, spójność poszczególnych części, konsekwencja w narracji, akapity, zachowane proporcje	bogate słownictwo, wypowiedź jasna i precyzyjna, bezbłędna fleksja, różnicowana budowa zdań, sporadyczne usterki składniowe, frazeologiczne, interpunkcyjne, dopuszczalny błąd ortograficzny	praca czytelna, uzasadnione akapitowanie, dopuszczalne drobne usterki graficzne
dobry	temat w pełni zrozumiały, poprawnie rozwinięty (w stopniu zadowalającym), dopuszczalne drobne odstępstwa od tematu, odtwórcze przekazywanie wiadomości, miejscami streszczenie, dobra znajomość podawanych przykładów, próby samodzielnego wnioskowania i oceniania, dopuszczalne niewielkie błędy rzeczowe	poprawny dobór formy wypowiedzi, praca poprawna ale schematyczna, kompozycja poprawna, zachowana trójdzielność wypowiedzi, logiczny tok rozumowania, nieznaczne uchybienia w spójności tekstu, drobne usterki w proporcjach	zasób słownictwa niezbyt bogaty, słowa użyte we właściwym znaczeniu, poprawna fleksja i składnia, drobne usterki językowe, rzadkie błędy ortograficzne i interpunkcyjne, składnia mało urozmaicona	pismo czytelne, występują drobne usterki graficzne, akapity zastosowane poprawnie, praca mało estetyczna

dostateczny	tylko część pracy realizuje temat, niepełne ujęcie, niewyczerpanie tematu, powierzchowność, dominuje relacjonowanie, streszczenie, sądy odtwórcze, zdarzają się błędy w interpretacji oraz rzeczowe	nie ma świadomej kompozycji, zachowane są najważniejsze cechy wybranej formy, zdarzają się błędy logiczne, mało przejrzysty tok rozumowania, zachwiane proporcje, brak jednego akapitu	przeciętny zasób słownictwa, zdarzają się powtórzenia, użycie słów w nieodpowiednim znaczeniu, nieliczne błędy stylistyczne, brak rażących błędów językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych, schematyczna struktura zdań	rozchwiany margines, niska estetyka, brak akapitów
dopuszczający	bardzo mała część pracy realizuje temat, liczne odstępstwa od tematu, dygresje, powierzchowność realizacji, uboga treść, nieznanostwo problemu, błędy rzeczowe oraz w interpretacji utworu, brak oceny, wniosków	rozumowanie chaotyczne, brak spójności, błędy logiczne, sprzeczności, bardzo mocno zachwiane proporcje między częściami pracy lub brak jednego elementu (np. zakończenia), brak akapitów	język ubogi, monotony, niefunkcjonalny, ubogie słownictwo, brak spójności, liczne błędy fleksyjne, frazeologiczne, składniowe, ortograficzne i interpunkcyjne	brak akapitów, pismo miejscami nieczytelne
niedostateczny	całkowite niezrozumienie tematu, zupełna nieznanostwo materiału rzeczowego, niezgodność z tematem, niewyczerpanie tematu nawet w połowie	bezład, chaos, przypadkowość, brak jakiegokolwiek uporządkowania	język bardzo ubogi, styl nieporadny, poważne błędy składniowe, językowe, składnia języka mówionego rażące błędy ortograficzne, interpunkcyjne	nie do przyjęcia, pismo nieczytelne, praca pokreślona

E. Recytacja

Celujący

Uczeń:

- bezbłędnie opanował pamięciowo tekst,
- wzorowo interpretuje utwór,
- wyraźnie przekazuje sens wygłaszanego tekstu,
- dostosowuje tempo recytacji i barwę głosu do treści oraz nastroju utworu,
- mówi głośno, płynnie
- poprawnie artykułuje głoski.

Bardzo dobry

Uczeń:

- bezbłędnie opanował pamięciowo tekst,
- wyraźnie przekazuje sens wygłaszanego tekstu,
- dostosowuje tempo recytacji i barwę głosu do treści oraz nastroju utworu,
- recytuje w odpowiednim tempie,
- mówi płynnie,
- poprawnie artykułuje głoski.

Dobry

Uczeń:

- popełnia drobne usterki (dotyczące pamięciowego opanowania tekstu),
- oddaje sens utworu,
- recytuje głośno, wyraźnie, w odpowiednim tempie,
- poprawnie artykułuje głoski.

Dostateczny

Uczeń:

- popełnia błędy,
- nie uwypatnia sensu wygłaszanego tekstu,
- mówi cicho, wolno.

Dopuszczający

Uczeń:

- popełnia liczne błędy,
- ma zachwiane tempo i rytm recytacji,
- recytuje chwilami niewyraźnie.

Niedostateczny

Uczeń:

- nie nauczył się tekstu na pamięć.

F. Wypowiedzi ustne

Celujący

Uczeń:

- wypowiada się całkowicie poprawnie pod względem merytorycznym oraz językowo-stylistycznym,
- prezentuje wiadomości wykraczające poza program nauczania danej klasy,
- wyraża własne sądy, ocenia,

- wypowiada się swobodnie, spójnie, logicznie, płynnie,
- nawiązuje kontakt ze słuchaczami, potrafi zainteresować innych swoją wiedzą,
- ma bogate słownictwo,
- posługuje się piękną polszczyzną.

Bardzo dobry

Uczeń:

- wypowiada się poprawnie pod względem merytorycznym oraz językowo-stylistycznym,
- wypowiada się na temat wyczerpująco,
- wypowiada się swobodnie, spójnie, logicznie, płynnie,
- wyraża własne sądy, uogólnienia,
- nawiązuje kontakt ze słuchaczami, potrafi zainteresować innych swoją wiedzą,
- ma bogate słownictwo,
- posługuje się poprawną polszczyzną.

Dobry

Uczeń:

- popelnia wypowiada się samodzielnie, na temat, poprawnie merytorycznie oraz językowo,
- mówi precyzyjnie,
- podaje większość wymaganych wiadomości,
- wypowiada się schematycznie ale jego wypowiedź jest uporządkowana,
- posługuje się poprawną polszczyzną
- ma dosyć bogate słownictwo.

Dostateczny

Uczeń:

- wypowiada się samodzielnie (z niewielkim ukierunkowaniem nauczyciela),
- w większości wypowiedzi uwzględnia zasady poprawności językowej,
- precyzyjnie stosuje poznane słownictwo,
- stara się mówić płynnie,
- zapomina o wstępie lub zakończeniu,
- wypowiada się krótko nie zawsze logicznie,
- prezentuje podstawowy zakres wiadomości i umiejętności,
- ma ubogie słownictwo.

Dopuszczający

Uczeń:

- popelnia wiele błędów merytorycznych,
- ma duży kłopot z przygotowaniem wypowiedzi na określony temat,
- z pomocą nauczyciela udziela odpowiedzi na postawione pytania,
- opowiada o zdarzeniach, których sam był uczestnikiem, formułuje najprostsze formy wypowiedzi,
- wypowiada się mało płynnie, chaotycznie,
- odbiega od tematu,
- nie kończy zdań,

- popełnia dużo błędów, które często zakłócają komunikację,
- stosuje ubogie, nieprecyzyjne słownictwo.

Niedostateczny

Uczeń:

- nawet z pomocą nauczyciela uczeń nie jest w stanie odpowiedzieć na pytania i sformułować wypowiedzi,
- nie zna podstawowych wiadomości z omawianego zakresu materiału,
- popełnia bardzo dużo błędów językowych,
- ma ubogie słownictwo,
- mówi chaotycznie, niewyraźnie, nieprecyzyjnie.

G. Praca w grupach

Celujący

Uczeń:

- stosuje zasady pracy w grupie,
- z zaangażowaniem wykonuje powierzone mu zadania,
- potrafi zmotywować innych do pracy, jeśli jej nie wykonują,
- ma ciekawe, niebanalne pomysły,
- jego uwagi mają na celu wspieranie pracy innych,
- słucha innych, potrafi współpracować,
- docenia wkład wnoszony przez innych,
- zachęca do dobrej komunikacji w grupie,
- szanuje pomysły innych osób.

Bardzo dobry

Uczeń:

- stosuje zasady pracy w grupie,
- jest zaangażowany w zadaną pracę,
- wywiązuje się z powierzonych funkcji
- ma pomysły, zadaje pytania,
- jego uwagi mają na celu wspieranie pracy innych,
- docenia wkład wnoszony przez innych,
- zachęca do dobrej komunikacji w grupie,
- słucha innych,
- ma szacunek dla innych pomysłów i ich autorów.

Dobry

Uczeń:

- stosuje zasady pracy w grupie,
- konsekwentnie wykonuje zadaną pracę,
- koncentruje się na wyznaczonym zadaniu,
- wykonuje wyznaczone zadania
- jest przygotowany, ma potrzebne materiały
- słucha innych,
- zachęca do dobrej współpracy,
- odnosi się z szacunkiem do innych;
- jest zdolny do kompromisu.

Dostateczny

Uczeń:

- przez większość czasu wykonuje zadaną pracę,
- czasami odrywa się od zadanej pracy,
- czasami nie słucha pomysłów innych lub niezbyt często wnosi swój wkład, ale uważnie słucha,
- wykonuje większość wyznaczonych zadań,
- nie obraża innych członków grupy,
- czasami nie okazuje szacunku innym członkom grupy.

Dopuszczający

Uczeń:

- często odrywa się od zadanej pracy,
- często dyskutuje na tematy niezwiązane z pracą,
- nie słucha pomysłów innych,
- na czas wykonuje jedynie małą część wyznaczonej pracy,
- rzadko chwali innych,
- rzadko okazuje szacunek innym członkom grupy.

Niedostateczny

Uczeń:

- odrywa od pracy innych członków grupy,
- rozmawia z członkami innych grup,
- zajmuje się innymi sprawami,
- oddziałuje negatywnie na pracę grupy,
- pozbawia grupę energii,
- przeszkadza członkom swojej grupy i innym uczniom,
- nie wykonuje zadanej pracy,
- nie wywiązuje się z powierzonego zadania,
- nie przynosi potrzebnych materiałów,
- całkowicie dominuje w dyskusji, nie dając innym szansy zabrania głosu,
- nigdy nie zawiera kompromisu.

H. Aktywność, postawa

1. Za pracę na lekcji uczeń może otrzymać ocenę (od celującej do niedostatecznej).
2. Nauczyciel ma prawo za odpowiedzi krótsze i mniej szczegółowe nagrodzić ucznia „plusem”.
3. Również za aktywność podczas pracy na lekcji uczeń otrzymuje znaczek „+”.
4. Jeżeli uczeń nie wykonuje poleceń nauczyciela, nie robi ćwiczeń, błędnie odpowiada na pytania, na które padła wcześniej odpowiedź lub wynika ona z toku lekcji, jest arogantki w stosunku do kolegów i powierzonych mu zadań, nauczyciel może postawić mu znak „minus” („-”) lub ocenę niedostateczną ołówkiem.
5. Pięć plusów równa się ocenie bardzo dobrej, natomiast pięć minusów ocenie niedostatecznej.

6. Uczeń może zgłosić się do nauczyciela z prośbą o przygotowanie wypowiedzi na określony temat, którą samodzielnie opracuje w domu.

Za prezentację **pracy dodatkowej** (dla chętnych) może uzyskać określoną ocenę:

- celujący – jeżeli wypowiedź będzie przygotowana na podstawie podręczników innych niż szkolne, przedstawiona w ciekawy sposób oraz zaprezentowana poprawnie pod względem stylistycznym i językowym;
- bardzo dobry – jeżeli wypowiedź będzie przygotowana na podstawie podręcznika szkolnego, przedstawiona w ciekawy sposób oraz zaprezentowana poprawnie pod względem stylistycznym i językowym;
- dobry – jeżeli wypowiedź będzie przygotowana na podstawie podręcznika szkolnego, ale uczeń ma trudności w jej prezentacji, nie potrafi poprawnie budować zdań.

Praca dodatkowa powinna być wykonana samodzielnie. Nie będą oceniane prace spisane z internetu.

7. Uczeń może otrzymać ocenę dodatkową za **udział w konkursie języka polskiego**. Jeśli uzyskał przynajmniej 70% punktów możliwych do zdobycia, otrzymuje ocenę celującą (częstkową). Poniżej tego progu albo ocenę bardzo dobrą, albo plus. Jeśli uczeń został laureatem lub finalistą w konkursie polonistycznym na szczeblu ogólnopolskim lub wojewódzkim, może uzyskać ocenę śródroczną i końcoworoczną celującą pod warunkiem uzyskiwania odpowiednich ocen częstkowych.

8. **Referat** jest samodzielną pracą ucznia, który korzystając z różnych źródeł informacji dokonuje opracowania danego zagadnienia, a następnie prezentuje efekty swojej pracy na forum klasy. Nauczyciel może zadać uczniowi kilka pytań z zakresu referowanego materiału. Nauczyciel proponuje uczniom dwa razy w semestrze pracę w formie referatu. Uczniowie mogą lecz nie muszą wykonać tej pracy.

9. Referaty oceniane są według schematu:

- zawartość merytoryczna,
- sposób prezentacji,
- pytanie dotyczące referowanego zagadnienia,
- różnorodność źródeł, do których dotarł uczeń.

10. **Projekt**. Raz w roku uczniowie, pracując w grupach, mogą zrealizować projekt, którego temat proponuje nauczyciel lub uczniowie.

11. Przy ocenie projektu brane są pod uwagę następujące elementy:

- zawartość merytoryczna projektu,
- pomysłowość,
- estetyka pracy,
- sposób przekazania wiedzy,
- umiejętność współpracy w grupie.

I. Zeszyt przedmiotowy

1. Sposób prowadzenia zeszytu przedmiotowego oceniany jest według następujących kryteriów:

- Systematyczność w zapisywaniu tematów, prowadzeniu notatek, odrabianiu prac domowych – 2 p.
- Podkreślanie tematów, numerowanie lekcji i wpisywanie dat – 1 p.
- Wklejanie kart pracy, dyktand i kartkówek – 1p.
- Podpisanie zeszytu. Estetyka i pismo są szczególnie wyróżniające – 1 p.

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY

KLASA IV

- I. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który
- nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą,
 - ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
 - ma kłopoty z techniką czytania,
 - nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.
 - ma lekceważący stosunek do przedmiotu (nie wykonuje poleceń nauczyciela, bardzo często nie odrabia prac domowych, nie nosi zeszytu przedmiotowego i podręcznika, nie uważa na lekcjach, przeszkadza w zajęciach, nie angażuje się w pracę grupy), nie wyraża chęci poprawy ocen.

II. Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- rozumienie przeczytany lub usłyszany tekst,
- pobieżnie zna omawiane lektury, niechętnie je czyta (woli streszczenia),
- tekst nowo poznany czyta sylabami, sekwencjami zdania, mało płynnie, przekręca wyrazy,
- podejmuje próby uczestniczenia w dyskusji,
- posiada niewielki zasób słownictwa,
- odróżnia prozę od wiersza,
- przy pomocy nauczyciela wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności,
- z pomocą nauczyciela wypowiada się na temat, wymaga pytań pomocniczych, wypowiedź uboga słownikowo i treściowo,
- wypowiadając się, nie buduje pełnych zdań, stosuje skróty myślowe,
- ma poważne braki w opanowaniu pamięciowym tekstu, tekst wygłasza z pamięci odtwórczo, bez wyraźnych akcentów logicznych,

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- zna alfabet,
- robi błędy w układaniu wyrazów w porządku alfabetycznym,
- potrafi dzielić na sylaby,
- przy pomocy nauczyciela rozróżnia części czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki,
- odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy i rodzaje,
- odmienia rzeczowniki przez przypadki z pomocą nauczyciela,
- wyróżnia głoski, litery, sylaby,
- zna podstawowe zasady ortograficzne.

3. *Tworzenie wypowiedzi*

Uczeń:

- pismo ma niekształtne, niestaranne, występują liczne skreślenia,

- formułuje pytania do tekstu,
- redagując wypowiedzenia, nie zawsze wyznacza ich granice,
- w wypowiedzi pisemnej nie stosuje akapitów,
- zna niektóre zasady redagowania form opisu postaci, opisu przedmiotu, notatki, planu wydarzeń, dialogu, przepisu,
- wypowiedzi pisemne częściowo zgodne z tematem, niespójne, ubogie w treść, zawierają liczne błędy stylistyczne, składniowe, gramatyczne, ortograficzne i interpunkcyjne,

4. *Samokształcenie:*

Uczeń:

- nie pracuje na lekcji, bazuje na pracy innych członków zespołu,
- korzysta z informacji,
- pracuje nad systematycznym uczeniem się,
- doskonalą technikę czytania.

III. Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- czyta płynnie teksty zadane do domu,
- tekst nowo poznany czyta płynnie, w wolnym tempie bez dłuższych przerw, respektując znaki przestankowe;
- rozumie tekst czytany głośno i cicho,
- wykazuje się dość dobrą znajomością treści lektur,
- wypowiada się na zadany temat, ma ubogi ale wystarczający zasób słownictwa,
- posługuje się językiem potocznym, popełnia błędy składniowe, powtarza wyrazy,
- określa tematykę utworu,
- potrafi wskazać cechy komiksu,
- wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych,
- wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio,
- dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie),
- wymienia elementy świata przedstawionego,
- wskazuje epitetę, porównania, wersy, zwrotki, rymy.
- odróżnia postacie, wydarzenia i przedmioty realistyczne od fantastycznych,
- zna pojęcie baśń.

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- zna alfabet, na ogół poprawnie ustala kolejność alfabetyczną wyrazów,
- nazywa samogłoski,
- dzieli wyrazy na sylaby,
- określa liczbę liter w wyrazie, myli się, co do liczby głosek,
- wyróżnia części mowy popełniając nieliczne błędy: czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki,
- popełnia liczne błędy przy określaniu ich form,
- rozpoznaje rzeczownik w funkcji podmiotu i czasownik w roli orzeczenia,

- odmienia rzeczowniki przez przypadki,
- odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy, rodzaje (błędy popełnia sporadycznie),
- podane zdania dzieli na rozwinięte i nierozwinięte,
- robi wykres przy niewielkiej pomocy nauczyciela,

3. *Tworzenie wypowiedzi*

Uczeń:

- redaguje logiczne wypowiedź na zadany temat.
- zna zasady redagowania form wypowiedzi: opisu postaci, opisu przedmiotu, notatki, planu wydarzeń, dialogu, przepisu,
- opisuje dzieło plastyczne,
- wypowiedzi pisemne redaguje częściowo zgodnie z tematem, popełnia usterki w kompozycji,
- ma niezbyt bogate słownictwo,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych pojawiają się błędy stylistyczne, frazeologiczne, składniowe, ortograficzne i interpunkcyjne,
- przy małej pomocy nauczyciela wypowiada się w formach pisemnych i ustnych,
- zna zasady budowania akapitów,

4. *Samokształcenie*

Uczeń:

- doskonali ciche i głośne czytanie,
- w miarę swoich umiejętności korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach,
- rozwija nawyki systematycznego uczenia się.

IV. Wymagania rozszerzające (ocena dobra)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- czyta płynnie, stosując zasady prawidłowego przestankowania, teksty zarówno zadane do domu, jak i nowo poznane,
- dobrze rozumie tekst czytany głośno i cicho,
- dobrze zna omawiane lektury,
- rozpoznaje czytany utwór jako bajkę, baśń,
- obejmuje logiczne następstwo zdarzeń,
- potrafi nazywać niektóre stany psychiczne i ich przejawy,
- posiada duży zasób słownictwa,
- zna niektóre cechy gatunkowe baśni i bajki,
- wskazuje w wierszu osobę mówiącą, epitet i porównanie,
- wyodrębnia rymy, wersy, zwrotki,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowo-stylistyczne, logiczne i ortograficzne,
- potrafi zastosować odpowiednie formy wypowiedzi,
- poprawnie wypowiada się na temat bohaterów, określając problematykę utworu,
- interpretuje dzieło plastyczne.

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- zna alfabet,
- poprawnie ustala kolejność alfabetyczną wyrazów,
- nazywa samogłoski i spółgłoski,
- określa liczbę liter i głosek w wyrazie,
- dzieli na sylaby, poprawnie przenosi wyrazy,
- rozróżnia części mowy poznane w kl. IV,
- poprawnie odmienia (stosuje w zdaniach) czasowniki, rzeczowniki i przymiotniki,
- określa formy czasowników i rzeczowników,
- potrafi posługiwać się słownikiem ortograficznym; zna zasady ortograficzne,
- umie wskazać w zdaniu podmiot i orzeczenie,
- układa zdania rozwinięte,
- potrafi zbudować wykres,
- zna przypadki, odmienia rzeczowniki,

3. *Tworzenie wypowiedzi*

Uczeń:

- układa ramowy i szczegółowy plan wydarzeń,
- uczestniczy w rozmowie na zadany temat,
- zna cechy wypowiedzi pisemnej: opisu postaci, opisu przedmiotu, notatki, planu wydarzeń, dialogu, przepisu,
- tworzy logiczną, pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny,
- rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi,
- redaguje wypowiedzi zgodne z tematem,
- popełnia nieliczne usterki w kompozycji,
- ma stosunkowo bogate słownictwo,
- pojawiają się błędy stylistyczne, frazeologiczne, składniowe, ortograficzne i interpunkcyjne,
- dokonuje selekcji informacji,
- zna zasady budowania akapitów,
- pisze starannie, czytelnie, przejrzysto.

4. *Samokształcenie*

Uczeń:

- korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach,
- korzysta z zasobów bibliotecznych,
- doskonali ciche i głośne czytanie,
- doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji.

V. Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- czyta głośno, wyraźnie, płynnie, z uwzględnieniem znaków przestankowych, akcentów logicznych, właściwego tempa,
- rozumie istotny sens wraz ze szczegółami tekstu czytanego na głos i po cichu,

- bardzo dobrze zna lektury,
- rozumie pojęcia: zmyślenie literackie a kłamstwo, wydarzenia i postaci zmyślane a prawdziwe, bohater literacki, wydarzenia realistyczne i fantastyczne, autor, opowiadający, czytelnik,
- zna cechy gatunkowe baśni,
- ma bogaty zasób słownictwa,
- udziela dokładnych, logicznych odpowiedzi,
- uzasadnia swoje zdanie,
- w pracy zespołu, często pełni funkcję lidera grupy,
- analizuje utwór poetycki, wskazuje na epitety, porównania, uosobienia, ożywienia, zdrobnienia i spieszczenia oraz zgrubienia, przerośnięcie,
- potrafi wyodrębnić wersy, zwrotkę, refren, rymy,
- określa temat utworu, osobę mówiącą i odbiorcę oraz nastrój w wierszu,
- płynnie czyta nowy tekst,
- doskonale rozróżnia gatunki filmowe i bezbłędnie wymienia elementy dzieła filmowego,
- zna historię i cechy komiksu.

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- zna alfabet, biegle ustala kolejność alfabetyczną wyrazów,
- nazywa samogłoski i spółgłoski,
- sprawnie dzieli wyraz na litery, głoski i sylaby,
- poprawnie przenosi wyrazy,
- samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym; zna zasady ortograficzne,
- biegle rozpoznaje poznane w klasie części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówek, przyimek i spójnik),
- samodzielnie odmienia odmienne części mowy,
- biegle tworzy wskazane formy czasownika i rzeczownika,
- zna zasady pisowni „nie” z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami,
- wyróżnia w zdaniu podmiot i orzeczenie,
- odróżnia formę prostą i złożoną czasu przyszłego,
- rozpoznaje zdanie rozwinięte i nierozwinięte, pojedyncze i złożone,
- odróżnia równoważnik zdania od zdania,
- potrafi zbudować wykres zdania pojedynczego,
- zna zasady akcentowania w języku polskim i poprawnie akcentuje,
- potrafi utworzyć synonimy, antonimy do podanych wyrazów oraz wyrazy pokrewne,
- zna elementy schematu komunikacyjnego: komunikat, nadawca, odbiorca.

3. *Tworzenie wypowiedzi*

Uczeń:

- radzi sobie z układaniem graficznym wypowiedzi pisemnej – akapity,
- w wypowiedziach próbuje oceniać zachowania bohaterów literackich oraz formułuje ogólne wnioski o utworach,
- ma bogaty zasób słownictwa,
- redaguje przewidziane programem wypowiedzi (ustne i pisemne): opowiadanie odtwórcze i twórcze, w tym opowiadanie z dialogiem, ramowy i szczegółowy plan wy-

darzeń do tekstu literackiego, opis postaci, przedmiotu, dzieła sztuki, list, ogłoszenie, zaproszenie, notatkę, instrukcję, przepis, zawiadomienie, gratulacje, podziękowanie, kartkę z pozdrowieniami i życzeniami,

- pisze całkowicie zgodnie z tematem, poprawnie kompozycyjnie, stosując akapity,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistycznym, językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym,
- stosuje poprawne związki wyrazowe i synonimy,

4. *Samokształcenie*

Uczeń:

- płynnie czyta nowy tekst,
- systematycznie samodzielnie pogłębia wiedzę poprzez wykonywanie dodatkowych zadań,
- korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości i selekcjonuje je,
- zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych,
- korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego.

VI. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości określany programem nauczania dla kl. IV (patrz: ocena bardzo dobra), a poza tym:

- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- jest kreatywny, twórczy i oryginalny, swobodny w wypowiedziach,
- redaguje przemyślane teksty, zgodne z wyznacznikami gatunkowymi, bogate treściowo, spójne, wyróżniające się podejściem do tematu, napisane żywym, barwnym, bogatym językiem,
- dba o kulturę słowa,
- posługuje się w mowie i piśmie poprawnym językiem (pod względem ortografii, języka i interpunkcji),
- odznacza się dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach
- otrzymuje maksymalną liczbę punktów za prace pisemne,
- samodzielnie poszerza swoje umiejętności i wiedzę, wykonuje wiele nieobowiązkowych prac domowych,
- czyta utwory spoza listy lektur obowiązkowych,
- świadomie posługuje się różnymi środkami stylistycznymi w celu ożywienia i uplastycznienia wypowiedzi,
- jest aktywny, z powodzeniem bierze udział w konkursach przedmiotowych szkolnych i pozaszkolnych.

KLASA V

I. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który

- nie opanował podstawowych wiadomości z literatury, fleksji, składni, słowotwórstwa, ortografii,
- nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela zredagować poznanych form wypowiedzi,
- nie opanował elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową w klasie V,
- wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

II. Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- posługuje się poznanymi formami wypowiedzi, korzystając z pomocy nauczyciela,
- czyta płynnie teksty zadane do domu,
- tekst nowo poznany czyta sylabami, sekwencjami zdania, mało płynnie, przekręca wyrazy,
- rozumie częściowo przeczytany tekst,
- pobieżnie zna omawiane lektury, niechętnie je czyta (woli streszczenia),
- z pomocą nauczyciela wypowiada się na temat, wymaga pytań pomocniczych,
- ma ubogie słownictwo,
- wypowiadając się, nie buduje pełnych zdań, stosuje skróty myślowe,
- czyta ze zrozumieniem proste teksty,
- wyodrębnia elementy świata przedstawionego,
- łączy tytuł utworów z nazwiskami autorów,

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- zna podstawowe zasady ortograficzne.
- zna alfabet,
- robi błędy w układaniu wyrazów w porządku alfabetycznym,
- zna samogłoski i spółgłoski, potrafi dzielić na sylaby,
- wyróżnia części mowy popełniając nieliczne błędy: czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki,
- rozpoznaje czasowniki i przy pomocy nauczyciela określa jego podstawowe formy,
- odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy, tryby,
- odmienia rzeczowniki i przymiotniki przez przypadki,
- z pomocą nauczyciela rozpoznaje i nazywa części zdania,
- odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego i równoważnika zdania.

3. *Tworzenie wypowiedzi*

Uczeń:

- formułuje pytania do tekstu,

- buduje krótkie, ale poprawne formy wypowiedzi, korzystając ze wskazówek nauczyciela,
- redaguje logiczne wypowiedzenia, nie zawsze wyznacza ich granice,
- redaguje wypowiedzi pisemne częściowo zgodne z tematem, niespójne, ubogie w treść,
- zna niektóre zasady redagowania form wypowiedzi: opisu postaci, opisu przedmiotu, notatki, planu wydarzeń, dialogu, przepisu,
- wypowiedzi pisemne zawierają liczne błędy stylistyczne, składniowe, gramatyczne, ortograficzne i interpunkcyjne,

4. *Samokształcenie:*

Uczeń:

- korzysta z informacji,
- pracuje nad systematycznym uczeniem się,
- doskonali technikę czytania,
- ma trudności ze skupieniem uwagi i logicznym myśleniem, nie pracuje na lekcji, bazuje na pracy innych członków zespołu,

III. Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- dość dobrze zna omawiane lektury,
- opanował technikę czytania i doskonali ją pod względem dykcji i intonacji,
- czyta płynnie teksty zadane do domu,
- tekst nowo poznany czyta płynnie, w wolnym tempie bez dłuższych przerw, respektując znaki przestankowe,
- rozumie tekst czytany głośno i cicho,
- wymienia elementy świata przedstawionego i krótko je omawia,
- odszukuje w tekście odpowiedzi na postawione pytania,
- odróżnia zdarzenia, postacie fantastyczne, mityczne od realistycznych,
- zna pojęcia: bajka, mit, legenda, powieść i potrafi prawidłowo nazwać dane teksty literatury,
- w utworze lirycznym wskazuje epitety, porównania i przenośnie, przy niewielkiej pomocy nauczyciela,
- przy niewielkiej pomocy nauczyciela wypowiada się ustnie na dany temat,
- ma ubogi ale wystarczający zasób słownictwa,
- posługuje się językiem potocznym, popełnia błędy składniowe, powtarza wyrazy,

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- zna reguły ortograficzne dotyczące pisowni trudnych form czasowników, rzeczowników, przymiotników, pisowni wyrazów wielką i małą literą, pisowni „nie” z różnymi częściami mowy, pisowni wyrazów z „ó” – „u”, „ż” – „rz”, „ch” – „h”, pisowni rzeczowników zakończonych na –ia , -ja, pisowni cząstki „by”, popełnia błędy w ich stosowaniu, na ogół zna zasady interpunkcyjne stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym, kropki, pytajnika, wykrzyknika, znaków interpunkcyjnych w dialogach, stosowania kursywy i cudzysłowu,

- samodzielnie rozpoznaje znane części mowy i określa ich podstawowe formy,
- poprawnie łączy rzeczowniki z przymiotnikami i czasownikami w zależności od rodzaju gramatycznego,
- wyodrębnia i nazywa podstawowe części zdania (podmiot i orzeczenie) ,
- wpisuje zdanie w podany wykres,
- odróżnia zdanie złożone od zdania pojedynczego i równoważnika zdania,
- dzieli wyrazy na głoski.

3. Tworzenie wypowiedzi

Uczeń:

- w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań, precyzyjnego stosowania poznanego słownictwa i ortografii,
- stosuje akapity,
- tworzy logiczną wypowiedź na zadany temat.
- w miarę samodzielnie redaguje opowiadanie odtwórcze, opis postaci, opisu przedmiotu, sprawozdanie, list, zaproszenie itp.),
- wypowiedzi pisemne redaguje częściowo zgodnie z tematem,
- popełnia usterki w kompozycji, błędy stylistyczne, frazeologiczne, składniowe, ortograficzne i interpunkcyjne,
- ma niezbyt bogate słownictwo.

4. Samokształcenie

Uczeń:

- doskonali ciche i głośne czytanie,
- w miarę swoich umiejętności korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach,
- rozwija nawyki systematycznego uczenia się.

IV. Wymagania rozszerzające (ocena dobra)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- czyta płynnie teksty zarówno zadane do domu, jak i nowo poznane,
- obejmuje logiczne następstwo zdarzeń, wskazuje przeżycia i stany psychiczne bohaterów,
- dobrze rozumie tekst czytany głośno i cicho,
- dobrze zna omawiane lektury, wskazuje konteksty interpretacyjne,
- nazywa cechy gatunkowe mitu, podania, bajki, powieści,
- w wypowiedziach próbuje ocenić i wartościować problemy, cechy bohaterów i ich czyny,
- poprawnie wypowiada się w poznanych formach wypowiedzi,
- nazywa przeżycia i stany psychiczne bohaterów,
- w utworze poetyckim wyróżnia środki stylistyczne,
- wypowiedzi ustne i pisemne są z reguły poprawne,
- czyta cicho pod kątem określonego problemu.

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- zna alfabet, poprawnie ustala kolejność alfabetyczną wyrazów,

- nazywa samogłoski i spółgłoski, określa liczbę liter i głosek w wyrazie,
- poprawnie dzieli na wyrazy sylaby i przenosi wyrazy, p
- oprawnie zapisuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne,
- rozróżnia części mowy i części zdania poznane w kl. V.
- określa formę gramatyczną czasowników, stosuje w zdaniu czasowniki w formie osobowej i nieosobowej,
- odróżnia związek główny od pobocznych,
- przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie,
- robi wykres zdania pojedynczego rozwiniętego,
- odróżnia zdanie złożone podrzędnie od zdania złożonego współrzędnie,
- zna zasady akcentowania w języku polskim.

3. *Tworzenie wypowiedzi*

Uczeń:

- uczestniczy w rozmowie na zadany temat,
- zna cechy wypowiedzi pisemnej: opisu postaci, opisu przedmiotu, notatki, planu wydarzeń, dialogu, przepisu,
- redaguje wypowiedzi pisemne zgodne z tematem,
- tworzy logiczną, pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny,
- rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi,
- dokonuje selekcji informacji,
- popełnia nieliczne błędy kompozycyjne, stylistyczne, frazeologiczne, gramatyczne, ortograficzne,
- ma stosunkowo bogate słownictwo,

4. *Samokształcenie*

Uczeń:

- korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach,
- korzysta z zasobów bibliotecznych,
- doskonali ciche i głośne czytanie,
- doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji.

V. Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- bardzo dobrze zna lektury,
- zna cechy gatunkowe bajki, legendy, mitu, powieści i potrafi zaliczyć utwór do odpowiedniego gatunku,
- udziela dokładnych logicznych odpowiedzi,
- dobiera odpowiednie słownictwo, uzasadnia swoje zdanie,
- swobodnie analizuje, ocenia postępowanie i poglądy bohaterów,
- dostrzega temat utworu i potrafi go omówić,
- rozumie istotny sens wraz ze szczegółami tekstu czytanego na głos i po cichu,
- dostrzega konteksty interpretacyjne,
- analizuje utwór liryczny; wyszukuje w nim epitety, porównania, uosobienie, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, pytania retoryczne,

- wyszukuje i nazywa rymy;
- dostrzega powtarzalność np. układu zwrotek, liczby sylab w wersie,
- szczegółowo opisuje i charakteryzuje elementy świata przedstawionego,
- wskazuje różnice między utworem literackim a jego wersją filmową,
- potrafi wyjaśnić większość frazeologizmów,
- wypowiada się poprawnie pod względem stylistyczno – językowym.

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- rozróżnia biegle poznane w klasie V części mowy,
- samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym;
- zna zasady ortograficzne, także te dotyczące pisowni trudnych form czasowników, rzeczowników, przymiotników,
- poprawnie zapisuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne, dostrzega rozbieżności w mowie i piśmie,
- rozróżnia głoski twarde i miękkie,
- biegle ustala kolejność alfabetyczną wyrazów,
- biegle rozpoznaje i nazywa części mowy oraz części zdania: orzeczenie, podmiot (określa typ podmiotu), przydawka, dopełnienie, okolicznik,
- używa poprawnych form rzeczowników, czasowników i przymiotników,
- określa i sam tworzy wskazane formy części mowy,
- odróżnia rzeczowniki pospolite i własne, żywotne i nieżywotne, osobowe i nieosobowe,
- potrafi określić rodzaj liczebniki,
- rozróżnia zdania pojedyncze i złożone oraz równoważniki zdania,
- rysuje wykresy zdań,
- tworzy synonimy, antonimy i wyrazy pokrewne.

3. *Tworzenie wypowiedzi*

Uczeń:

- w wypowiedziach ocenia zachowania bohaterów literackich oraz formułuje ogólne wnioski o utworach,
- ma bogaty zasób słownictwa,
- poprawne stosuje związki wyrazowe i synonimy,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistycznym, językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym,
- redaguje wypowiedzi, zachowując całkowitą zgodność z tematem, poprawną kompozycję i akapitowanie,
- buduje przewidziane programem wypowiedzi: opowiadanie odtwórcze i twórcze, w tym opowiadanie z dialogiem, ramowy i szczegółowy plan wydarzeń do tekstu literackiego, pamiętnik, dziennik, list prywatny, sprawozdanie, opis postaci, przedmiotu, krajobrazu, dzieła sztuki, ogłoszenie, zaproszenie, notatkę, instrukcję, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, gratulacje, podziękowanie, kartkę z pozdrowieniami i życzeniami, streszczenie.
- pisze twórczo i oryginalnie interpretuje dzieło plastyczne,
- dostrzega konteksty interpretacyjne,
- w pracy pisemnej uwzględnia właściwe środki językowe,
- wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistyczno – językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym,

4. *Samokształcenie*

Uczeń:

- systematycznie samodzielnie pogłębia wiedzę poprzez wykonywanie dodatkowych zadań,
- korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości i selekcjonuje je,
- zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych,
- korzysta z różnych słowników.

VI. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości określany programem nauczania dla kl. V (patrz: ocena bardzo dobra), a poza tym:

- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- jest kreatywny, twórczy i oryginalny, swobodny w wypowiedziach,
- redaguje przemyślane teksty, zgodne z wyznacznikami gatunkowymi, bogate treściowo, spójne, wyróżniające się podejściem do tematu, napisane żywym, barwnym, bogatym językiem,
- dba o kulturę słowa,
- posługuje się w mowie i piśmie poprawnym językiem (pod względem ortografii, języka i interpunkcji),
- odznacza się dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach
- otrzymuje maksymalną liczbę punktów za prace pisemne,
- samodzielnie poszerza swoje umiejętności i wiedzę, wykonuje wiele nieobowiązkowych prac domowych,
- czyta utwory spoza listy lektur obowiązkowych,
- świadomie posługuje się różnymi środkami stylistycznymi w celu ożywienia i uplastycznienia wypowiedzi,
- jest aktywny, z powodzeniem bierze udział w konkursach przedmiotowych szkolnych i pozaszkolnych.

KLASA VI

I. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który

- nie opanował podstawowych wiadomości z literatury, fleksji, składni, słowotwórstwa, ortografii,
- nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela zredagować poznanych form wypowiedzi,
- nie opanował elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową w klasie VI,
- wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych,

- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

II. Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- niechętnie czyta zadane teksty,
- lektury poznaje poprzez adaptacje filmowe i streszczenia,
- płynnie czyta zadane teksty, teksty nowo poznane sylabizuje,
- nie zapamiętuje wszystkich istotnych informacji zawartych w czytanych tekstach,
- wypowiada się niechętnie, w sposób zdawkowy, potocznym językiem, stosuje skróty myślowe,
- teksty opowiada, nie wskazując ich głębszego sensu,
- wyodrębnia elementy świata przedstawionego,
- potrafi zanalizować utwór poetycki, korzystając z pomocy nauczyciela,
- zna podstawowe pojęcia z zakresu teorii literatury,
- daje dowody logicznego toku myślowego w swoich wypowiedziach.

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- bardzo słabo zna reguły ortograficzne dotyczące pisowni trudnych form czasowników, rzeczowników, przymiotników, pisowni rzeczowników zakończonych na –ia , -ja, pisowni cząstki „by”; nie potrafi ich stosować,
- słabo zna zasady interpunkcyjne stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym, kropki, pytajnika, wykrzyknika, znaków interpunkcyjnych w dialogach, stosowania kursywy i cudzysłowu,
- rozróżnia w prostych zdaniach części mowy: czasownik, rzeczownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówek, popełniając błędy,
- z pomocą nauczyciela wskazuje przymyki, zaimki, spójniki,
- przy pomocy nauczyciela określa podstawowe formy odmiennej części mowy,
- wyodrębnia części zdania, przy niewielkiej pomocy nauczyciela,
- odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego i równoważnika zdania,
- zna nazwy rodzajów wypowiedzi, ale nie potrafi ich samodzielnie wskazać,
- potrafi połączyć zdania pojedyncze w zdania złożone za pomocą spójników,
- wyróżnia wyrazy pokrewne z grupy przedstawionych wyrazów,
- wyróżnia głoski a ich cechy określa z pomocą nauczyciela,

3. *Tworzenie wypowiedzi*

Uczeń:

- buduje krótkie wypowiedzi, korzystając ze wskazówek nauczyciela,
- redaguje logiczne wypowiedzenia, nie zawsze wyznacza ich granice,
- redaguje wypowiedzi pisemne częściowo zgodne z tematem, niespójne, ubogie w treść, nieodpowiednio skomponowane,
- zna niektóre zasady wypowiedzi pisemnych: pamiętnika, opowiadania z dialogiem, listu oficjalnego, sprawozdania, zaproszenia,
- popełnia liczne błędy językowe, stylistyczne, logiczne, ortograficzne i interpunkcyjne,

4. *Samokształcenie:*

Uczeń:

- korzysta z informacji,
- jest bierny, niechętnie włącza się w pracę grupy,
- doskonali technikę czytania.

III. Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- dość dobrze zna omawiane lektury,
- tekst nowo poznany czyta płynnie, w wolnym tempie bez dłuższych przerw, respektując znaki przestankowe,
- wskazuje elementy świata przedstawionego i krótko je omawia,
- odszukuje w tekście odpowiedzi na postawione pytania ,
- czyta łatwe teksty literackie ze zrozumieniem ich sensu i opisanych uczuć,
- formułuje pytania i odpowiedzi w związku z różnymi sytuacjami komunikacyjnymi,
- zna pojęcia: ballada, powieść, recenzja i potrafi prawidłowo nazwać dane teksty literatury,
- w utworze lirycznym wskazuje środki stylistyczne , przy niewielkiej pomocy nauczyciela,
- wypowiada się na zadany temat,
- ma ubogi ale wystarczający zasób słownictwa,
- posługuje się językiem potocznym, popełnia błędy składniowe, powtarza wyrazy,
- opowiada teksty, starając się wskazać ich głębszy sens.

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- zna reguły ortograficzne dotyczące pisowni trudnych form czasowników, rzeczowników, przymiotników, pisowni wyrazów wielką i małą literą, pisowni „nie” z różnymi częściami mowy, pisowni wyrazów z „ó” – „u”, „ż” – „rz”, „ch” – „h”, pisowni rzeczowników zakończonych na –ia , -ja, pisowni cząstki „by”, ale popełnia błędy w ich stosowaniu,
- na ogół zna zasady interpunkcyjne stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym, kropki, pytajnika, wykrzyknika, znaków interpunkcyjnych w dialogach, stosowania kursywy i cudzysłowu,
- na ogół poprawnie rozróżnia w prostych zdaniach części mowy: czasownik, rzeczownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówek, na ogół poprawnie rozpoznaje przyimki, zaimki, spójniki,
- na ogół poprawnie rozpoznaje i nazywa części zdania, omawia związki wyrazów w zdaniu,
- zna nazwy rodzajów wypowiedzi,
- dzieli wypowiedzenia ze względu na cel wypowiedzi,
- wśród zdań złożonych rozróżnia zdania złożone współrzędnie i podrzędnie,
- wpisuje zdanie w podany wykres lub tworzy go sam,
- potrafi utworzyć wyrazy pochodne od wyrazu podstawowego,
- określa podstawowe cechy głosek.

3. Tworzenie wypowiedzi

Uczeń:

- w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół stosuje precyzyjne słownictwo,
- stosuje akapity,
- tworzy logiczną wypowiedź na zadany temat.
- zna zasady wypowiedzi pisemnych: pamiętnika, opowiadania z dialogiem, listu oficjalnego, sprawozdania, zaproszenia, itp.,
- redaguje wypowiedzi zgodnie z tematem, nieodpowiednio skomponowane, błędami stylistycznymi, gramatycznymi, frazeologicznymi ortograficznymi, interpunkcyjnymi,

4. Samokształcenie

Uczeń:

- doskonali ciche i głośne czytanie,
- w miarę swoich umiejętności korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach,
- rozwija nawyki systematycznego uczenia się.

IV. Wymagania rozszerzające (ocena dobra)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- dobrze zna omawiane lektury,
- wskazuje konteksty interpretacyjne,
- potrafi wskazać fragmenty ważne dla poruszanych problemów,
- obejmuje logiczne następstwo zdarzeń,
- wskazuje przeżycia i stany psychiczne bohaterów,
- nazywa cechy gatunkowe ballady, powieści, recenzji,
- odróżnia fantastykę od rzeczywistości,
- buduje spójne i logiczne wypowiedzi na różnorodne tematy,
- poprawnie wypowiada się w poznanych formach wypowiedzi,
- sprawnie pracuje z lekturą; potrafi omówić elementy świata przedstawionego i poprzeć swoją wypowiedź cytatem,
- poprawnie analizuje i interpretuje utwór poetycki;
- wyszukuje i prawidłowo nazywa środki stylistyczne,
- gromadzi słownictwo na dany temat,
- zna rodzaje literackie i odpowiednio klasyfikuje dane utwory,
- potrafi posługiwać się słownikami,
- uważnie słucha innych, zabiera głos, nawiązuje kulturalny kontakt z innym,
- wypowiada się na temat tekstów kultury, wskazuje ich głębszy sens, stosuje odpowiednie słownictwo.

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- dobrze zna reguły ortograficzne dotyczące pisowni trudnych form czasowników, rzeczowników, przymiotników, pisowni wyrazów wielką i małą literą, pisowni „nie” z różnymi częściami mowy, pisowni wyrazów z „ó” – „u”, „ż” – „rz”, „ch” – „h”, pisowni rzeczowników zakończonych na –ia , -ja, pisowni cząstki „by”, popełnia drobne błędy w ich stosowaniu,

- dobrze zna i stosuje zasady interpunkcyjne stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym, kropki, pytajnika, wykrzyknika, znaków interpunkcyjnych w dialogach, stosowania kursywy i cudzysłowu,
- prawidłowo nazywa części mowy i części zdania poznane w kl. VI.
- poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki,
- wyszukuje w tekście zaimki i je klasyfikuje ,
- sporządza wykres zdania pojedynczego i złożonego,
- rozróżnia zdania złożone współrzędnie i podrzędnie,
- tworzy rodzinę wyrazów ,
- przeważnie poprawnie buduje wykresy zdań,
- określa cechy głosek,
- zna zasady akcentowania wyrazów i zdań.

3. *Tworzenie wypowiedzi*

Uczeń:

- tworzy logiczną, pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny,
- rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi,
- dokonuje selekcji informacji,
- dobrze zna zasady wypowiedzi pisemnych: pamiętnika, opowiadania z dialogiem, listu oficjalnego, sprawozdania, zaproszenia,
- wypowiedzi redaguje zgodnie z tematem, odpowiednio skomponowane, z drobnymi błędami stylistycznymi, gramatycznymi, frazeologicznymi ortograficznymi, interpunkcyjnymi,

5. *Samokształcenie*

Uczeń:

- korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach,
- korzysta z zasobów bibliotecznych,
- doskonali ciche i głośne czytanie,
- doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji.

V. Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- bardzo dobrze zna lektury,
- dostrzega konteksty interpretacyjne,
- potrafi wskazać fragmenty ważne dla poruszanych problemów,
- zna cechy gatunkowe recenzji, reportażu, ballady, powieści historycznej, obyczajowej itd. i potrafi zaliczyć utwór do odpowiedniego gatunku,
- samodzielnie dostrzega ogólny sens utworu, zawarte w nim idee,
- dogłębnie analizuje utwór liryczny; wyszukując środki stylistyczne,
- orientuje się wybiórczo w biografjach sławnych ludzi,
- szczegółowo opisuje i charakteryzuje elementy świata przedstawionego,
- rozumie pojęcia: fikcja literacka, wątek, fabuła, świat przedstawiony a świat rzeczywisty,
- odróżnia język oficjalny od potocznego i język literacki od gwary,

- odróżnia teksty fabularne od informacyjnych,
- chętnie wypowiada się na temat tekstów kultury, wskazuje ich głębszy sens, stosuje odpowiednie słownictwo przedmiotu,

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- bardzo dobrze zna reguły ortograficzne dotyczące pisowni trudnych form czasowników, rzeczowników, przymiotników, pisowni wyrazów wielką i małą literą, pisowni „nie” z różnymi częściami mowy, pisowni wyrazów z „ó” – „u”, „ż” – „rz”, „ch” – „h”, pisowni rzeczowników zakończonych na –ia, –ja, pisowni cząstki „by”, potrafi je zastosować,
- bardzo dobrze zna i stosuje zasady interpunkcyjne stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym, kropki, pytajnika, wykrzyknika, znaków interpunkcyjnych w dialogach, stosowania kursywy i cudzysłowu,
- samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym,
- biegle rozróżnia poznane w klasie VI części mowy,
- sprawnie rozpoznaje i nazywa części mowy oraz części zdania: orzeczenie, podmiot (określa typ podmiotu), przydawka, dopełnienie, okolicznik,
- określa i sam tworzy wskazaną formę różnych części mowy,
- bardzo dobrze potrafi rozpoznać wypowiedzenia różnego typu i świadomie je przekształcać,
- rysuje wykresy zdań.

3. *Tworzenie wypowiedzi*

Uczeń:

- zachowuje proporcje pracy,
- ocenia zachowania bohaterów literackich oraz formułuje wnioski o utworach,
- ma bogaty zasób słownictwa,
- bardzo dobrze zna zasady wypowiedzi pisemnych: pamiętnika, opowiadania z dialogiem, listu oficjalnego, sprawozdania, zaproszenia, notatka, reklama, streszczenie, opis dzieła sztuki,
- pisze, zachowując całkowitą zgodność z tematem i poprawną kompozycję,
- ma bogate słownictwo, posługuje się cytatami, przysłowiami, frazeologizmami w formach ustnych i pisemnych,
- opisuje dzieło filmowe lub teatralne, dostrzegając ich walory estetyczne,
- w pracy pisemnej uwzględnia właściwe środki językowe,
- wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistycznym – językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym,
- pisze twórczo i oryginalnie.

4. *Samokształcenie*

Uczeń:

- systematycznie samodzielnie pogłębia wiedzę poprzez wykonywanie dodatkowych zadań,
- korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości i selekcjonuje je,
- zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych,
- korzysta z różnych słowników.

VI. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości określany programem nauczania dla kl. VI, a poza tym:

- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- jest kreatywny, twórczy i oryginalny, swobodny w wypowiedziach,
- redaguje przemyślane teksty, zgodne z wyznacznikami gatunkowymi, bogate treściowo, spójne, wyróżniające się podejściem do tematu, napisane żywym, barwnym, bogatym językiem,
- dba o kulturę słowa,
- posługuje się w mowie i piśmie poprawnym językiem (pod względem ortografii, języka i interpunkcji),
- odznacza się dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach
- otrzymuje maksymalną liczbę punktów za prace pisemne,
- samodzielnie poszerza swoje umiejętności i wiedzę, wykonuje wiele nieobowiązkowych prac domowych,
- czyta utwory spoza listy lektur obowiązkowych,
- świadomie posługuje się różnymi środkami stylistycznymi w celu ożywienia i uplastycznienia wypowiedzi,
- jest aktywny, z powodzeniem bierze udział w konkursach przedmiotowych szkolnych i pozaszkolnych.

KLASA VII

I. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który

- nie opanował podstawowych wiadomości z literatury, fleksji, składni, słowotwórstwa, ortografii,
- nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela zredagować poznanych form wypowiedzi,
- nie opanował elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową w klasie VII,
- wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

II. Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- wykazuje się ogólną znajomością treści lektur,

- odczytuje tekst na poziomie dosłownym,
- rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje,
- odróżnia rodzaje literackie,
- rozpoznaje cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania, pamiętnika, komedii, tragedii, trenu,
- podejmuje próby uczestniczenia w dyskusji,
- dostrzega różnicę między literaturą piękną a literaturą naukową.

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- zna podstawowe zasady ortograficzne.
- rozpoznaje wyraz pochodny i podstawowy,
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa,
- rozumie znaczenie homonimów,
- rozumie pojęcie stylu: styl urzędowy, potoczny, artystyczny, publicystyczny,
- rozróżnia zdanie pojedyncze, złożone i równoważnik zdania,
- poprawnie przytacza cudze wypowiedzi.

3. *Tworzenie wypowiedzi*

Uczeń:

- podejmuje próby charakterystyki postaci, pisze list, sprawozdanie, prostą notatkę, streszczenie, zaproszenie, ogłoszenie,
- stara się, by zapis wypowiedzi był estetyczny,
- korzystając ze wskazówek nauczyciela tworzy recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad,
- streszcza tekst,
- formułuje pytania do tekstu,
- czyta głośno i mówi z pamięci fragmenty tekstu,
- z pomocą nauczyciela tworzy wypowiedź odpowiednią dla danej formy gatunkowej,
- podejmuje próby argumentacji przy tworzeniu tekstów argumentacyjnych,
- wyraża własne zdanie.

4. *Samokształcenie:*

Uczeń:

- korzysta z informacji,
- pracuje nad systematycznym uczeniem się,
- uczestniczy w projektach edukacyjnych,
- w miarę swoich możliwości i zainteresowań uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim mieście.

III. Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- wykazuje się znajomością treści lektur,
- rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju,

- rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, tren, ballada, epepeja, tragedia – i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich,
- wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog,
- rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, eufemizm, inwokację, symbol, alegorię i określa ich funkcje,
- zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje;
- zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej funkcje,
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji,
- wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze oraz potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny,
- recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem,
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,
- porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,
- interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia),
- dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa,
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł, felieton i określa ich podstawowe cechy,
- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie; rozumie rozbieżności między mową a pismem,
- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń,
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy,
- rozpoznaje imiesłowowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie,
- rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone,
- odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie,
- rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu,
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy);

- rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone, zna typy skrótów i skrótowców – określa ich funkcje w tekście,
- rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, rodzaje nazw miejscowych, używa poprawnych form gramatycznych imion, nazwisk, nazw miejscowych i nazw mieszkańców,
- zna sposoby wzbogacania słownictwa,
- rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny,
- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach,
- rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich,
- rozumie, na czym polega błąd językowy,
- wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych,
- poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne,
- wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy.

3. Tworzenie wypowiedzi

Uczeń:

- funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę,
- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych),
- wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych,
- odróżnia przykład od argumentu,
- przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie,
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad,
- wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje,
- formułuje pytania do tekstu,
- dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.

4. Samokształcenie

Uczeń:

- rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji,
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych),

- pogłębia swoją wiedzę przedmiotową i uczestniczy w wykładach publicznych, konkursach itp.,
- rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy,
- rozwija nawyki systematycznego uczenia się,
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii.

IV. Wymagania rozszerzające (ocena dobra)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- wykazuje się znajomością treści lektur,
- odczytuje tekst na poziomie przenośnym,
- określa nadawcę i odbiorcę tekstu,
- wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania – potrafi odnieść je do ogólnie przyjętych wzorców,
- określa cechy gatunków literackich,
- potrafi określić funkcje środków artystycznego przekazu – epitet, porównanie, przenośnia, onomatopeja, pytanie retoryczne,
- rozpoznaje i wskazuje cechy gatunkowe psalmu, pieśni i hymnu,
- posługuje się terminami realizm i fantastyka, adaptacja filmowa i adaptacja teatralna,
- posługuje się terminami związanymi z dramatem,
- analizuje treść symbolu występującego w malarstwie,
- określa role aktora, scenografa i charakteryzatora,
- próbuje omówić elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim,
- nazywa elementy groteski w utworze,
- uzasadnia własne zdanie za pomocą rzeczowych argumentów,
- opisuje uczucia własne i bohaterów literackich,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- bierze czynny udział w lekcji,
- wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- rozpoznaje zjawisko manipulacji i prowokacji językowej,
- odróżnia odmienne i nieodmienne części mowy, prawidłowo używa różnych form rzeczowników, przymiotników i liczebników,
- łączy wyrazy w zdaniu i zdania za pomocą spójnika,
- określa funkcję wykrzyknika w wypowiedziach,
- określa części mowy i ich formy w tekście,
- sporządza wykres zdania pojedynczego określając części zdania,
- odróżnia orzeczenie czasownikowe od imiennego,
- zna rodzaje podmiotu i wskazuje je w tekście,
- rozróżnia rodzaje zdań,
- zna podstawowe zasady ortograficzne,
- wskazuje sposoby wzbogacania zasobu słownikowego języka.

3. *Tworzenie wypowiedzi*

Uczeń:

- tworzy logiczną, pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi,
- dokonuje selekcji informacji,
- zachowuje proporcje w pracy,
- potrafi napisać charakterystykę,
- komponuje i redaguje tekst, zna i stosuje różne rodzaje opisów – sztuki, przeżyć, sytuacji,
- wie jak stworzyć wywiad i rozprawkę,
- chętnie uczestniczy w dyskusji,
- tworzy prezentacje.

4. *Samokształcenie*

Uczeń:

- korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach,
- doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji.
- uczestniczy w projektach edukacyjnych,
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania.

V. Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- wykazuje szczegółową znajomość treści przeczytanych lektur,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem,
- odznacza się samodzielnością sądów,
- potrafi ustosunkować się do literackiej, językowej i kulturowej rzeczywistości,
- umie odnaleźć korelacje między czytany tekst a współczesnością,
- całkowicie poprawnie pod względem stylistycznym – językowym wypowiada się w poznanych formach wypowiedzi,
- z łatwością omawia środki stylistyczne podając powód lub skutek ich zastosowania,
- podejmuje dyskusje, w której używa logicznych i zgodnych z rzeczywistością sądów,
- w swoich wypowiedziach odwołuje się do poznanych wcześniej tekstów
- zna cechy i budowę dramatu: akt, scena, tekst główny i poboczny, monolog, dialog,
- samodzielnie potrafi wyjaśnić i wskazać w tekście: neologizm, eufemizm, inwokacja, symbol, alegoria, pytanie retoryczne (powtórzenie), ironia,
- dokładnie omawia i interpretuje obraz/rzeźbę/fotografię odwołując się do kontekstów,
- zna cechy i odmiany liryki oraz epiki,
- definiuje i rozróżnia gatunki literackie: fraszka, pieśń, satyra, komedia, nowela, opowiadanie,
- definiuje i rozróżnia gatunki publicystyczne: wywiad,
- potrafi omówić cechy świata przedstawionego, narratora, fabułę.

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- potrafi omówić tworzenie i budowa słowotwórcza wyrazów,

- zna definicję i potrafi wskazać wyraz podstawowy i wyrazy pochodne,
- bezbłędnie zapisuje kłopotliwe przyrostki i przedrostki w wyrazach złożonych,
- nie popełnia błędów w zapisie wyrazów z *q, ę, om, on, em, en*,
- poprawnie zapisuje przymiotniki złożone i rzeczowniki zakończone na *-i, -ii, -ij*,
- potrafi wyjaśnić upodobnienia i uproszczenia fonetyczne, akcentowanie sylab,
- zna typy imiesłówów,
- potrafi znaleźć w tekście imiesłowowy równoważnik zdania,
- zna zasady pisowni *nie* z imiesłowami,
- zna i regularnie posługuje się zasadami cytowania cudzych tekstów,
- poprawnie stosuje przecinek w wypowiedzeniu złożonym i wielokrotnie złożonym,
- poprawnie posługuje się skrótami i skrótowcami,
- potrafi omówić i wskazać w tekście wypowiedzenie wielokrotnie złożone i fragmenty mowy zależnej i niezależnej,
- potrafi zdefiniować i podać przykłady czasowników dokonanych i niedokonanych,
- wie czym jest strona bierna i czynna czasownika,
- umie wskazać w tekście zdania złożone.

3. *Tworzenie wypowiedzi*

Uczeń:

- potrafi bezbłędnie napisać charakterystykę,
- z łatwością komponuje i redaguje tekst, zna i stosuje różne rodzaje opisów – sztuki, przeżyć, sytuacji,
- tworzy wywiad i rozprawkę całkowicie poprawnie pod względem stylistycznym, językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym,
- kieruje dyskusją wykorzystując sposoby jej prowadzenia,
- tworzy prezentacje wykorzystując wypowiedź argumentacyjną.
- wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistyczno – językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym.

4. *Samokształcenie*

Uczeń:

- potrafi samodzielnie poprowadzić zajęcia – przygotowanie prezentacji na zadany temat, przedstawić rezultaty swojej pracy,
- krytycznie ocenia zdobywane informacje,
- systematycznie samodzielnie pogłębia wiedzę poprzez wyszukiwanie dodatkowych tekstów,

VI. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości określany programem nauczania dla kl. VII (patrz: ocena bardzo dobra), a poza tym:

- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- jest kreatywny, twórczy i oryginalny, swobodny w wypowiedziach,
- redaguje przemyślane teksty, zgodne z wyznacznikami gatunkowymi, bogate treściowo, spójne, wyróżniające się podejściem do tematu, napisane żywym, barwnym, bogatym językiem,

- dba o kulturę słowa,
- posługuje się w mowie i piśmie poprawnym językiem (pod względem ortografii, języka i interpunkcji),
- odznacza się dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach
- otrzymuje maksymalną liczbę punktów za prace pisemne,
- samodzielnie poszerza swoje umiejętności i wiedzę, wykonuje wiele nieobowiązkowych prac domowych,
- czyta utwory spoza listy lektur obowiązkowych,
- świadomie posługuje się różnymi środkami stylistycznymi w celu ożywienia i uplastycznienia wypowiedzi,
- jest aktywny, z powodzeniem bierze udział w konkursach przedmiotowych szkolnych i pozaszkolnych.

KLASA VIII

I. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który

- nie opanował podstawowych wiadomości z literatury, fleksji, składni, słowotwórstwa, ortografii,
- nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela zredagować poznanych form wypowiedzi,
- nie opanował elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową w klasie VII,
- wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

II. Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- wykazuje się ogólną znajomością treści lektur,
- odczytuje tekst na poziomie dosłownym,
- rozpoznaje komunikat będący informacją, komentarzem czy oceną,
- wybiera potrzebne informacje z tekstu,
- identyfikuje językowe i pozajęzykowe środki wyrazu,
- rozpoznaje wypowiedź argumentacyjną (wskazuje tezę, argumenty i wnioski).
- odczytuje teksty na poziomie dosłownym, rozpoznaje sens przenośny utworu,
- płynnie czyta różne teksty, uwzględniając zasady interpunkcji, prawidłowego akcentowania i intonacji,
- opisuje wygląd, zainteresowania, postępowanie, omawia przeżycia,
- wypowiada się na temat książki, filmu, przedstawienia,
- odróżnia informacje o faktach od opinii,

- rozpoznaje różnice między fikcją a kłamstwem,
- wymienia podstawowe środki wyrazu artystycznego w tekście literackim,
- charakteryzuje postać mówiącą w utworze,
- zna terminy wiersz stroficzny i ciągły, wiersz bezrymowy, wiersz wolny,
- rozróżnia charakterystykę pośrednią i bezpośrednią,
- wskazuje elementy dramatu, takie jak akt, scena, tekst główny, tekst poboczny, monolog,
- dostrzega związek między tytułem a treścią utworu, np. artykułu prasowego,
- zna językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie telewizyjnej i ulotce,
- dostrzega różnice między filmem dokumentalnym a fabularnym.

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- zna podstawowe zasady ortograficzne.
- rozumie pojęcie stylu: styl urzędowy, potoczny, artystyczny, publicystyczny,
- poprawnie przytacza cudze wypowiedzi
- zna podstawowe zasady poprawnej wymowy, mechanizmy powstawania upodobień pod względem dźwięczności i uproszczeń wyrazowych,
- zna rodzaje formantów; rozpoznaje podstawę słowotwórczą w wyrazach złożonych; dobiera pary antonimów,
- wzbogaca wypowiedź, stosując związki frazeologiczne,
- rozpoznaje wyrazy wieloznaczne,
- zna różnicę między wyrazem abstrakcyjnym a konkretnym,
- wskazuje części mowy,
- wie, jak się tworzy imiesłów,
- rozpoznaje w wypowiedziach orzeczenie, podmiot, dopełnienie, okolicznik i przydawkę,
- rozpoznaje wypowiedzenie zawierające podmiot i zdanie bezpodmiotowe,
- wskazuje zdanie pojedyncze i złożone, równoważniki zdań, zdania złożone podrzędnie i współrzędnie,
- wskazuje mowę zależną i niezależną,
- o rozpoznaje w tekście wyrazy zapożyczone, neologizmy i wulgaryzmy.

3. *Tworzenie wypowiedzi*

Uczeń:

- tworzy plan wypowiedzi,
- redaguje tekst zgodny z tematem,
- korzystając ze wskazówek tworzy recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, charakterystykę postaci, pisze list, sprawozdanie, notatkę,
- streszcza tekst,
- w opisie dzieła sztuki uwzględnia treści symboliczne,
- formułuje pytania do tekstu,
- podejmuje próby argumentacji przy tworzeniu tekstów argumentacyjnych,
- wyraża własne zdanie,

4. *Samokształcenie:*

Uczeń:

- korzysta z informacji,
- pracuje nad systematycznym uczeniem się,

- uczestniczy w projektach edukacyjnych,
- w miarę swoich możliwości i zainteresowań uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim mieście.

III. Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- wykazuje się znajomością treści lektur,
- rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat,
- dostrzega różnice między informacją, komentarzem i oceną,
- posługuje się informacjami z wysłuchanego tekstu, m.in. z wywiadu,
- dostrzega funkcję językowych i pozajęzykowych środków wyrazu w danej sytuacji komunikacyjnej,
- odczytuje teksty na poziomie dosłownym, podejmuje próby odczytywania ich sensu przenośnego i symbolicznego,
- określa temat przeczytanego utworu,
- wyszukuje w dłuższej lekturze cytaty na zadany temat,
- identyfikuje utwory o cechach satyry,
- wskazuje i nazywa neologizm, archaizm, zdrobnienie, zgrubienie, metafora, porównanie, pytanie retoryczne, wyrazy dźwiękonaśladowcze,
- wyróżnia wśród tekstów poetyckich wiersz stroficzny i ciągły, wiersz bezrymowy i wolny,
- rozpoznaje układy rymów,
- wymienia cechy noweli, powieści, opowiadania, fantasy, baśni, bajki, fraszki, legendy, podania, przypowieści, dziennika i pamiętnika,
- rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego,
- przypisuje utwór do właściwego rodzaju literackiego,
- korzysta z internetu i encyklopedii multimedialnej,
- dokonuje wyboru programu telewizyjnego, gry komputerowej, uwzględniając ich wartości poznawcze, kulturalne, etyczne,
- dostrzega cechy karykatury.

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie; rozumie rozbieżności między mową a pismem,
- stosuje zasady poprawnej wymowy,
- zna funkcję formantów słowotwórczych,
- rozpoznaje w tekście funkcję wyrazów zdrobniających, zgrubiających oraz nacechowanych emocjonalnie,
- używa w tekście własnym antonimów i poznanych związków frazeologicznych,
- odróżnia wyrazy abstrakcyjne od konkretnych,
- wskazuje części mowy i stosuje ich poprawne formy,
- tworzy imiesłowy,
- rozpoznaje w wypowiedziach różne rodzaje podmiotów, orzeczeń, dopełnień, okoliczników oraz przydawkę,
- rozpoznaje w zdaniach podmiot w dopełniaczu,

- przekształca konstrukcję strony czynnej w konstrukcję strony biernej i odwrotnie,
- rozpoznaje zdanie złożone podrzędnie podmiotowe i orzecznikowe,
- klasyfikuje zdania pojedyncze i złożone oraz równoważniki zdań,
- zna funkcję składniową różnych części mowy,
- rozpoznaje w tekście wulgaryzmy, terminy o ograniczonym zasięgu,
- dostrzega przydatność wyrazów zapożyczonych, neologizmów, archaizmów, eufemizmów.

3. Tworzenie wypowiedzi

Uczeń:

- funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę,
- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- samodzielnie redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- tworzy plan dłuższej wypowiedzi,
- redaguje tekst zgodny z tematem, ze szczególnym uwzględnieniem zasad logicznej kompozycji,
- stara się stosować zasady poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej,
- tworzy tekst reklamowy, informacyjny lub o charakterze instrukcji,
- uwzględnia w opisie dzieła sztuki podstawową wiedzę dotyczącą czasu jego powstania,
- podejmuje próbę wyjaśnienia w opisie dzieła plastycznego symbolicznego znaczenia barw, przedmiotów, usytuowania postaci,
- charakteryzuje postać literacką lub rzeczywistą, opisując jej przeżycia wewnętrzne,
- przedstawia logiczne argumenty w rozprawce,
- próbuje napisać autocharakterystykę, list oficjalny na podstawie lektury lub sytuacji życiowej,
- dostosowuje stylistykę i formę wypowiedzi do odbiorcy,
- ocenia książkę, film, przedstawienie.

4. Samokształcenie

Uczeń:

- rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji,
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych),
- pogłębia swoją wiedzę przedmiotową i uczestniczy w wykładach publicznych, konkursach itp.,
- rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy,
- rozwija nawyki systematycznego uczenia się,
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii.

IV. Wymagania rozszerzające (ocena dobra)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- wykazuje się znajomością treści lektur,

- porównuje komunikaty ze względu na cel wypowiedzi, odróżnia informację od komentarza i oceny,
- rozpoznaje intencje wypowiedzi (aprobatę, dezaprobatę, negację, prowokację),
- odczytuje teksty na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym,
- interpretuje głosowo czytany tekst,
- dostrzega cechy satyry w różnych tekstach,
- nazywa wszystkie poznane środki artystyczne i analizuje wyodrębnione obrazy poetyckie,
- posługuje się terminami wiersz stroficzny i ciągły, wiersz bezrymowy i wiersz wolny,
- rozumie funkcję szyku przestawnego w tekście,
- wyjaśnia budowę porównania homeryckiego w tekście poetyckim,
- wskazuje na związek treści dzieła i okoliczności jego powstania z biografią autora,
- rozróżnia cechy literatury faktu, powieści autobiograficznej i historycznej,
- omawia budowę noweli (ze szczególnym uwzględnieniem punktu kulminacyjnego i puenty) oraz dramatu,
- wskazuje w utworze elementy charakterystyczne dla rodzaju literackiego,
- wskazuje cechy charakterystyczne wywiadu,
- oddziela informację od komentarza i oceny,
- wyszukuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji oraz rozumie funkcję gry językowej w reklamie,
- odróżnia film dokumentalny od fabularnego,
- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej, np. w filmach, komiksach, piosenkach, nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- jako użytkownik języka wykorzystuje wiedzę z zakresu fonetyki,
- stara się stosować zasady poprawnej wymowy,
- określa funkcje formantów słowotwórczych,
- stara się poprawnie zapisywać przedrostki wez-, wz-, wes-, ws-, z-, s-, ś- i przyrostki -ctwo, -dztwo, -stwo, -dzki, -cki,
- omawia budowę wyrazów złożonych,
- posługuje się w tekście własnym zdrobnieniami, zgrubieniami, wyrazami nacechowanymi emocjonalnie, antonimami, związkami frazeologicznymi,
- omawia funkcję części mowy w tekście,
- zauważa różnice między fleksyjnymi i słowotwórczymi częstkami budowy wyrazów,
- rozpoznaje funkcję składniową różnych części mowy,
- rozpoznaje w wypowiedzeniach różne rodzaje podmiotów, orzeczeń, dopełnień, okoliczników i przydawek,
- tworzy zdania z podmiotem w dopełniaczu,
- przekształca wypowiedzenie zawierające podmiot w wypowiedzenie bezpodmiotowe i odwrotnie,
- tworzy zdania złożone podrzędnie podmiotowe i bezpodmiotowe,
- przekształca mowę zależną na niezależną,
- rozumie w tekście obecność wyrazów gwarowych, terminów naukowych, archaizmów, neologizmów, eufemizmów i wulgaryzmów,
- wyjaśnia znaczenie często używanych zapożyczeń oraz tworzenia neologizmów.

3. *Tworzenie wypowiedzi*

Uczeń:

- tworzy logiczną, pełną i uporządkowaną wypowiedź zgodną z tematem, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny,
- rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi,
- dokonuje selekcji informacji,
- zachowuje proporcje w pracy,
- układa tekst reklamy, wypowiedź o charakterze informacji, komentarza,
- w opisie dzieła sztuki posługuje się informacją o czasie jego powstania,
- opisuje dzieło plastyczne ze szczególnym uwzględnieniem symbolicznego sensu barw, przedmiotów, usytuowania postaci,
- redagując opowiadanie twórcze, stara się odwołać do realiów epoki, w której się rozgrywa akcja utworu,
- charakteryzuje postać literacką, stosuje opis przeżyć wewnętrznych i wyjaśnia motyw postępowania bohatera,
- stosując odpowiednie słownictwo i wymogi gatunkowe, redaguje rozprawkę, autocharakterystykę, list oficjalny, kartkę z pamiętnika (dziennika), sprawozdanie, np. z zawodów sportowych, streszczenie,
- omawia pisemnie książkę, film, przedstawienie; w analizie uwzględnia specyfikę tekstu kultury oraz własną ocenę,
- dba o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną pracy,
- poprawia błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne, korzystając z odpowiednich źródeł.

4. *Samokształcenie*

Uczeń:

- wykorzystuje różne źródła tekstowe w celu zdobycia informacji, m.in. na temat miejscowych zabytków architektonicznych, obyczajów i typowych elementów krajobrazu,
- doskonalą różne formy zapisywania pozyskanych informacji.
- uczestniczy w projektach edukacyjnych,
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania.

V. Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)

1. *Kształcenie literackie i kulturowe*

Uczeń:

- wykazuje szczegółową znajomość treści przeczytanych lektur,
- analizuje sens dosłowny, przenośny i symboliczny utworu,
- posługuje się terminami satyra, legenda, podanie, przypowieść, dziennik, pamiętnik, opowiadanie, nowela, bajka, baśń, powieść fantasy i określa ich cechy gatunkowe w utworze,
- określa funkcje środków artystycznych i interpretuje wyodrębnione obrazy poetyckie,
- definiuje terminy wiersz stroficzny, ciągły, bezrymowy, wolny,
- dokonuje analizy składniowej tekstu poetyckiego, w której dostrzega m.in. funkcje szyku przestawnego,
- wyjaśnia funkcję porównania homeryckiego w tekście poetyckim,
- analizując sens utworu, wykorzystuje zależność treści dzieła od okoliczności jego powstania i biografii autora,

- analizuje utwory należące do literatury faktu,
- rozpoznaje cechy powieści autobiograficznej i historycznej,
- motywuje postępowanie bohatera literackiego oraz postaci rzeczywistej,
- wyjaśnia uniwersalną wartość prawd filozoficznych, ilustrując je odpowiednimi przykładami,
- analizuje funkcję językową i pozajęzykową środków perswazji oraz gry językowej, np. w reklamie,
- interpretuje symboliczne znaczenia ilustracji i dzieła malarskiego,
- analizuje cechy karykatury i przejawskrawienia w literaturze i rysunku.

2. *Kształcenie językowe*

Uczeń:

- świadomie wykorzystuje wiedzę z fonetyki,
- dba o poprawną wymowę, unika błędnych uproszczeń wyrazowych oraz hiperpoprawności,
- celowo wzbogaca swoje wypowiedzi o wyrazy zdrobniałe, zgrubiałe i wyrazy nacechowane emocjonalnie oraz antonimy,
- poprawnie zapisuje przedrostki i przyrostki oraz używa łącznika w wyrazach złożonych),
- tworzy poprawne wypowiedzi, odwołując się do wiedzy z zakresu funkcji składniowych różnych części mowy,
- wykorzystuje wiedzę o różnych rodzajach podmiotów, orzeczeń, dopełnień, okoliczników i przydawki w tworzeniu własnych wypowiedzi,
- tworzy teksty różnorodne pod względem składniowym,
- dzięki przekształceniom składniowym wypowiedzeń unika powtórzeń i błędów stylistycznych,
- jako świadomy użytkownik języka wzbogaca słownictwo o niezbędne zapożyczenia i neologizmy,
- wyjaśnia mechanizmy tworzenia neologizmów,
- ocenia przydatność w języku wyrazów gwarowych, terminów naukowych, archaizmów, eufemizmów i neologizmów.

3. *Tworzenie wypowiedzi*

Uczeń:

- tworzy logiczną i spójną wypowiedź zgodną z tematem, ze szczególną dbałością o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną,
- opisując dzieło sztuki, analizuje i interpretuje jego treści symboliczne oraz uwzględnia czas powstania,
- wprowadza do wypowiedzi partykuły, rozumiejąc ich rolę w modyfikowaniu znaczenia składników wypowiedzi,
- wykorzystuje wykrzyknik w celu wyrażenia emocji, stosuje wołacz,
- w opowiadaniu twórczym dba o realia epoki, w której się toczy akcja, dzięki świadomemu wprowadzeniu odpowiednich elementów świata przedstawionego,
- wykorzystuje opis przeżyć wewnętrznych w charakterystyce postaci literackiej w celu wyjaśnienia jej postaw, podejmowanych decyzji, zachowań,
- recenzuje książkę, film, przedstawienie teatralne, posługując się słownictwem charakterystycznym dla danej dziedziny kultury,
- redaguje tekst o charakterze przemówienia na tematy związane z lekturą i dotyczące sytuacji życiowych, świadomie stosując wybrane figury retoryczne.

4. *Samokształcenie*

Uczeń:

- potrafi samodzielnie poprowadzić zajęcia – przygotowanie prezentacji na zadany temat, przedstawić rezultaty swojej pracy,
- poszukuje i porządkuje informacje na podstawie różnych źródeł tekstowych,
- krytycznie ocenia zdobywane informacje,
- korzystając ze słowników, wzbogaca swoje słownictwo,
- systematycznie samodzielnie pogłębia wiedzę poprzez wyszukiwanie dodatkowych tekstów,

VI. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości określany programem nauczania dla kl. VIII (patrz: ocena bardzo dobra), a poza tym:

- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- jest kreatywny, twórczy i oryginalny, swobodny w wypowiedziach,
- redaguje przemyślane teksty, zgodne z wyznacznikami gatunkowymi, bogate treściowo, spójne, wyróżniające się podejściem do tematu, napisane żywym, barwnym, bogatym językiem,
- dba o kulturę słowa,
- posługuje się w mowie i piśmie poprawnym językiem (pod względem ortografii, języka i interpunkcji),
- odznacza się dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach
- otrzymuje maksymalną liczbę punktów za prace pisemne,
- samodzielnie poszerza swoje umiejętności i wiedzę, wykonuje wiele nieobowiązkowych prac domowych,
- czyta utwory spoza listy lektur obowiązkowych,
- świadomie posługuje się różnymi środkami stylistycznymi w celu ożywienia i uplastycznienia wypowiedzi,
- jest aktywny, z powodzeniem bierze udział w konkursach przedmiotowych szkolnych i pozaszkolnych.

VI Uwagi końcowe

1. Przedmiotowy System Oceniania z języka polskiego podlega ewaluacji. O każdej zmianie w dokumencie nauczyciel informuje uczniów oraz rodziców w dogodnej dla siebie formie.
2. Do spraw nieuregulowanych PO stosuje się przepisy zgodne z WSO oraz Statutem Szkoły.